“Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları

Müstəqil auditorun hesabatı ilə birlikdə
31 dekabr 2017-ci il tarixində başa çatan il üzrə

Mündəricat

Müstəqil auditorun hesabatı

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat 1
Konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabat 2
Konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat 3
Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat 4

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

1. Qrupun əsas fəaliyyəti 5
2. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri 5
3. Yeni və ya yenidən baxılmış standartların və şərhlərin qəbul edilməsi 17
4. Mühüm mühasibat uçotu ehtimal və mühakimələri 20
5. Əsas vəsaitlər 23
6. Vergilər üzrə debitor borcu 24
7. Mal-material ehtiyatları 24
8. Ticarət və digər debitor borcları 25
9. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri və məhdudiyyət qoyulmuş pul vəsaitləri 25
10. Səhm kapitalı 27
11. Dövlət investisiyaları 27
12. Faiz hesablanan kreditlər və borc öhdəlikləri 28
13. Ehtiyatlar 30
14. Digər vergilər və cərimələr üzrə kreditor borcu 30
15. Ticarət və digər kreditor borcları 31
16. Əlaqəli tərəflərlə qalıqlar və əməliyyatlar 31
17. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi 32
18. Satışdan gəlirlər və təxirə salınmış gəlirlər 35
19. Xərclər 36
20. Digər gəlir 38
21. Mənfəət vergisi 38
22. Əhəmiyyətli nağdsız investisiya və maliyyələşdirmə fəaliyyəti 39
23. Şərti öhdəliklər, təəhhüdlər və əməliyyat riskləri 40
24. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr 41

RSM

RSM Azerbaijan
Demirchi Tower 21st floor,
37 Khojaly ave, AZ1025,
Baku, Azerbaijan
T +994(12) 480 4571
F +994(12) 480 4563
www.rsm.az

"Azərsu" ASC-nin rəhbərliyinə və Qrupun idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərə Müstəqil Auditorun Hesabatı

Rəy

Biz "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin və onun törəmə müəssisələrinin ("Qrup") 31 dekabr 2017-ci il tarixinə təqdim edilən konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlirlər, konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər və konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, eləcə də əsas uçot siyasətinin və digər izahedici məlumatların xülasəsindən ibarət olan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasını apardıq.

Bizim rəyimizcə, hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Qrupun 31 dekabr 2017-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə başa çatan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

Rəyin bildirilməsi üçün əsas

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyət rəyimizin *"Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti"* bölməsində əks etdirilir. Biz Mühasiblər üçün Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının dərc etdiyi Peşəkar Mühasiblərin Etika Məcəlləsinə uyğun olaraq Qrupdan asılı olmadan müstəqil şəkildə fəaliyyət göstəririk.

Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Digər məsələ

Qrupun 31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına 30 iyun 2017-ci il tarixində digər auditor tərəfindən müsbət rəy ifadə olunmuşdur.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və Qrupun idarəedilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, eləcə də fırıldaqçılıq və yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli təhriflər olmayan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin zəruri hesab etdiyi daxili nəzarət sisteminə görə məsuliyyət daşıyır.

RSM Azerbaijan is a member of the RSM network and trades as RSM. RSM is the trading name used by the members of the RSM network. Each member of the RSM network is an independent accounting and consulting firm which practices in its own right. The RSM network is not itself a separate legal entity in any jurisdiction.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik, Qrupu ləğv etmək və ya onun fəaliyyətini dayandırmaq istəyi yaxud bundan başqa hər hansı digər real alternativi olmadığı hallar istisna olmaqla, Qrupun öz fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, uyğun olduqda fəaliyyətin fasiləsizliyi ilə bağlı məlumatların açıqlanması və fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipinə əsasən maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Qrupun idarəedilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslər Qrupun maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarət üçün məsuliyyət daşıyırlar.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz saxtakarlıq yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlərə yol verilmədiyinə dair kifayət qədər əminlik əldə etmək və rəyimizi özündə əks etdirən auditor hesabatının hazırlanmasından ibarətdir. Kifayət qədər əminlik dedikdə yüksək əminlik səviyyəsi nəzərdə tutulur. Lakin belə əminlik səviyyəsi Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun auditin aparılması zamanı bütün əhəmiyyətli təhriflərin aşkar olunacağına zəmanət vermir. Fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yarana biləcək təhriflər o halda əhəmiyyətli hesab edilir ki, onlar ayrı-ayrılıqda və ya bütövlükdə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları əsasında istifadəçilərin qəbul etdikləri iqtisadi qərarlara təsir göstərə bilsin.

Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparılmış audit çərçivəsində biz auditin aparıldığı bütün müddət ərzində peşəkar mülahizələr irəli sürür və peşəkar skeptisizmi saxlayırıq. Bundan əlavə biz:

- Saxtakarlıq yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi risklərini müəyyən edir və qiymətləndirir, bu risklərə qarşı audit prosedurları işləyib hazırlayır və tətbiq edir; rəyimizin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edən audit sübutu əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riski səhv nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riskindən yüksəkdir. Belə ki, fırıldaqçılıq gizli sövdələşmə, saxtakarlıq, məlumatların bilərəkdən göstərilməməsi, təhrif edilmiş şəkildə təqdim edilməsi və ya daxili nəzarət sistemində sui-istifadə hallarını nəzərdə tutur.
- Qrupun daxili nəzarət sisteminin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə uyğun audit prosedurlarının işlənib hazırlanması məqsədilə audit üçün əhəmiyyətli olan daxili nəzarət sistemi üzrə məlumat əldə edirik.
- Tətbiq edilən uçot siyasətlərinin uyğunluğunu, uçot təxminlərinin və rəhbərlik tərəfindən hazırlanmış müvafiq açıqlamaların əsaslı olduğunu qiymətləndiririk.
- Fəaliyyətin fasiləsizliyi ilə bağlı rəhbərliyin mülahizələrinin uyğunluğu və əldə edilmiş audit sübutlarına əsasən Qrupun fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyəti ilə bağlı əhəmiyyətli dərəcədə şübhə yarada biləcək hadisə və şərait üzrə qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmamasına dair fikir bildiririk. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu barədə nəticəyə gəldikdə, biz auditor rəyimizdə diqqəti konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarındakı müvafiq açıqlamalara cəlb etməli, belə açıqlamalar yetərli olmadıqda, rəyimizi dəyişdirməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatının tarixinədək əldə edilmiş audit sübutlarına əsaslanır. Lakin gələcək hadisə və şəraitlər Qrupun fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətini dayandırmasına səbəb ola bilər.

- Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, o cümlədən açıqlamaları və konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında mövcud əməliyyatlar və hadisələrin düzgün təqdim edilməsini qiymətləndiririk.
- Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları haqqında rəy bildirmək üçün Qrupa daxil olan müəssisələrin maliyyə məlumatları və Qrupun biznes fəaliyyəti ilə bağlı kifayət qədər audit sübütlarını əldə edirik. Biz qrup auditinin yönləndirilməsi, nəzarət edilməsi və nəticələrinə görə məsuliyyət daşıyırıq. Biz audit rəyinə görə müstəsna məsuliyyət daşıyırıq.

Biz digər məsələlərlə yanaşı, planlaşdırılan audit prosedurlarının həcmi və vaxtı, əhəmiyyətli audit nəticələri, eləcə də audit prosesində müəyyən etdiyimiz daxili nəzarət sistemindəki əhəmiyyətli çatışmazlıqlar barədə məlumat təqdim edirik.

29 iyun 2018-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

RSM Azerbaijan

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeydlər	31 dekabr 2017-ci il	31 dekabr 2016-cı il (yenidən hesablanmış*)
Aktivlər			
Uzunmüddətli aktivlər			
Əsas vəsaitlər	5	613,988	561,683
Qeyri-maddi aktivlər		44	66
Təxirə salınmış vergi aktivləri	21	713	579
Cəmi uzunmüddətli aktivlər		**614,745**	**562,328**
Cari aktivlər			
Mal-material ehtiyatları	7	30,450	5,936
Vergilər üzrə debitor borcu	6	23,449	25,850
Ticarət və digər debitor borcları	8	18,355	10,637
Avans ödənişləri		669	446
Məhdudiyyət qoyulmuş pul vəsaitləri	9	2,177	1,425
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	9	4,594	1,723
Cəmi cari aktivlər		**79,694**	**46,017**
Cəmi aktivlər		**694,439**	**608,345**
Kapital və öhdəliklər			
Kapital			
Səhm kapitalı	10	400,000	400,000
Əlavə ödənilmiş kapital	10	1,568,732	1,568,067
Dövlət investisiyaları	11	3,874,410	3,066,305
Yığılmış zərər		(5,904,502)	(5,396,152)
Cəmi kapital		**(61,360)**	**(361,780)**
Öhdəliklər			
Uzunmüddətli öhdəliklər			
Faiz hesablanan kreditlər və borc öhdəlikləri	12	219,573	379,114
Ticarət və digər kreditor borcları	15	76,288	79,440
Ehtiyatlar	13	10,086	7,679
Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər		**305,947**	**466,233**
Cari öhdəliklər			
Faiz hesablanan kreditlər və borc öhdəlikləri	12	19,232	42,815
Mənfəət vergisi üzrə kreditor borcu		252	2,117
Digər vergilər və cərimələr üzrə kreditor borcu	14	3,895	34,158
Ticarət və digər kreditor borcları	15	417,707	417,350
Təxirə salınmış gəlirlər	18	8,738	7,428
Ehtiyatlar	13	28	24
Cəmi cari öhdəliklər		**449,852**	**503,892**
Cəmi öhdəliklər		**755,799**	**970,125**
Cəmi kapital və öhdəliklər		**694,439**	**608,345**

* Burada göstərilmiş müəyyən məbləğlər 2016-cı il üzrə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına uyğun deyil və aparılmış düzəlişləri əks etdirir, bax Qeyd 2.

29 iyun 2018-ci il tarixində Qrupun adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Cənab Qorxmaz Hüseynov
Sədr

Cənab Zamin Həsənov
İqtisadiyyat və uçot idarəsinin rəisinin müavini

Əlavə olunmuş qeydlər hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsidir.

Konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabat

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeydlər	31 dekabr 2017-ci il tarixində başa çatan il	31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il
Satışdan gəlirlər	18	165,745	159,837
Satışların maya dəyəri	19	(85,727)	(84,578)
Ümumi mənfəət		**80,018**	**75,259**
İnzibati xərclər	19	(31,216)	(19,883)
Satış və paylama xərcləri	19	(66,737)	(89,938)
Digər əməliyyat xərcləri	19	(567,416)	(543,282)
Məzənnə fərqindən zərər	19	(3,129)	(39,800)
Digər gəlir	20	83,866	5,840
Əməliyyat zərəri		**(504,614)**	**(611,804)**
Maliyyə xərci		(3,574)	(840)
Vergidən əvvəl zərər		**(508,188)**	**(612,644)**
Mənfəət vergisi xərci	21	(162)	(277)
İl üzrə zərər		**(508,350)**	**(612,921)**
İl üzrə digər ümumi gəlir		–	–
İl üzrə cəmi ümumi zərər		**(508,350)**	**(612,921)**

Əlavə olunmuş qeydlər hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsidir.

Konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeydlər	Səhm kapitalı	Əlavə ödənilmiş kapital	Dövlət investisiya-ları	Yığılmış zərər	Cəmi kapital
31 dekabr 2015-ci il tarixinə (yenidən hesablanmış*)		**400,000**	**151,912**	**3,932,882**	**(4,783,231)**	**(298,437)**
Əlavə ödənilmiş kapitalda artım	10	–	1,416,155	–	–	**1,416,155**
Dövlət investisiyalarında xalis azalma	11	–	–	(866,577)	–	**(866,577)**
İl üzrə zərər		–	–	–	(612,921)	**(612,921)**
31 dekabr 2016-cı il tarixinə (yenidən hesablanmış*)		**400,000**	**1,568,067**	**3,066,305**	**(5,396,152)**	**(361,780)**

	Qeydlər	Səhm kapitalı	Əlavə ödənilmiş kapital	Dövlət investisiya-ları	Yığılmış zərər	Cəmi kapital
31 dekabr 2016-cı il tarixinə		**400,000**	**1,568,067**	**3,066,305**	**(5,396,152)**	**(361,780)**
Əlavə ödənilmiş kapitalda artım	10	–	665	–	–	**665**
Dövlət investisiyalarında xalis artım	11	–	–	808,105	–	**808,105**
İl üzrə zərər		–	–	–	(508,350)	**(508,350)**
31 dekabr 2017-ci il tarixinə		**400,000**	**1,568,732**	**3,874,410**	**(5,904,502)**	**(61,360)**

* Burada göstərilmiş müəyyən məbləğlər 2016-cı il üzrə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına uyğun deyil və aparılmış düzəlişləri əks etdirir, bax Qeyd 2.

Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeydlər	31 dekabr 2017-ci il tarixində başa çatan il	31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il
Əməliyyat fəaliyyəti			
Vergidən əvvəl zərər		(508,188)	(612,644)
Vergidən əvvəl zərəri xalis pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə üzləşdirmək məqsədilə aparılmış qeyri-nağd düzəlişlər			
Əsas vəsaitlərin köhnəlməsi və amortizasiya	19	11,269	19,005
Ticarət və digər debitor borclarının dəyərsizləşməsində dəyişiklik	8	(7,881)	16,568
Ehtiyatda dəyişiklik	13	2,411	(2,504)
Maliyyə xərci		3,574	840
Əsas vəsaitlərin və qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşməsi	19	567,416	543,282
Məzənnə fərqindən zərər		2,978	40,088
Əsas vəsaitlərin silinməsi üzrə zərər		257	–
		71,836	**4,635**
Dövriyyə vəsaitlərində dəyişikliklər			
Mal-material ehtiyatları		(24,514)	(351)
Vergilər üzrə debitor borcları		2,401	(887)
Ticarət və digər debitor borcları		163	(17,612)
Təxirə salınmış gəlirlər		1,310	2,467
Ticarət və digər kreditor borcları		1,330	(8,759)
Avans ödənişi		(222)	536
Mənfəət vergisi istisna olmaqla vergilər və cərimələr üzrə kreditor borcları		(32,233)	(5,780)
		20,071	**(25,751)**
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(191)	(261)
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə daxil olan / (istifadə edilən) xalis pul vəsaitləri		**19,880**	**(26,012)**
İnvestisiya fəaliyyəti			
Əsas vəsaitlərin alınması		(17,065)	(24,026)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması		(95)	(48)
İnvestisiya fəaliyyətində istifadə edilən xalis pul vəsaitləri		**(17,160)**	**(24,074)**
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti			
Borc öhdəliklərindən daxilolmalar		–	48,906
Borc öhdəliklərinin ödənilməsi		–	(636)
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə daxil olan xalis pul vəsaitləri		**–**	**48,270**
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri üzrə məzənnə fərqindən yaranan gəlir		151	(288)
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərində xalis artma/(azalma)		**2,871**	**(2,104)**
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri – ilin əvvəlinə	9	**1,723**	**3,827**
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri – ilin sonuna	9	**4,594**	**1,723**

Əlavə olunmuş qeydlər hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsidir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

1. Qrupun əsas fəaliyyəti

"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti ("Azərsu" ASC) və onun törəmə müəssisələri ("Qrup") 11 iyun 2004-cü il tarixli Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Fərmanı ilə qanunvericiliyinə əsasən yaradılmış və Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərməkdədir. Qrup 100% Azərbaycan Respublikası dövlətinə ("Dövlət") məxsusdur və Azərbaycan Respublikasında su təchizatı, içməli suyun təchizatı və kanalizasiya xidmətlərinin həyata keçirilməsi sahəsində dövlət siyasətini və strategiyasını həyata keçirən təbii inhisarçıdır. Qrupun əsas funksiyalarına suyun mənbələrdən çıxarılması, Azərbaycan Respublikası ərazisində istehlakçılar tərəfindən istifadəsinin, paylanmasının və satışının mümkün olması üçün təmizlənməsi və suyun xüsusiyyətlərinin sabitləşdirilməsi daxildir.

Qrupun hüquqi ünvanı: Azərbaycan Respublikası, Bakı, AZ1012, Moskva pros., 67.

2. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri

Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası

Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Komitəsi ("MUBSK") tərəfindən dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun olaraq hazırlanmışdır. Bu konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında tətbiq edilmiş əsas uçot prinsipləri aşağıda təqdim edilir. Bu prinsiplər təqdim edilmiş bütün dövrlərə ardıcıl şəkildə tətbiq edilmişdir.

Qrupun fəaliyyətinin fasiləsizliyi

Fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipi Qrupun fəaliyyətini yaxın gələcəkdə davam etdirəcəyini, aktivlərini realizə edə biləcəyini və fəaliyyətinin adi gedişində öhdəlik və təəhhüdlərini yerinə yetirə biləcəyini nəzərdə tutur. İnfrastruktur layihələrində əhəmiyyətli cari investisiyalar nəticəsində Qrupun cari öhdəlikləri cari aktivlərindən 31 dekabr 2017-ci və 2016-cı il tarixlərinə, müvafiq olaraq, 370,158 AZN və 457,875 AZN çox olmuşdur. Qrup 31 dekabr 2017-ci il tarixində başa çatan il üzrə 508,350 AZN (2016-cı il 612,921 AZN) məbləğində xalis zərər çəkmişdir. Qrup su təchizatı və kanalizasiya xidmətləri üzrə dövlət inhisarının bir hissəsidir və Dövlət Qrupun cari investisiya layihələri ilə yanaşı fəaliyyətinə kömək etmək məqsədi ilə maliyyələşdirməni davam etdirir.

Qrup Azərbaycan Respublikasında aktiv şəkildə yeni su kəmərlərinin və kanalizasiya sistemlərinin tikintisi sahəsində investisiya fəaliyyəti ilə məşğuldur və müntəzəm olaraq Dövlətdən maddi yardım alır. Tarixən Qrupun əməliyyat zərərləri, əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti və dövriyyə vəsaitlərində çatışmazlıq olmuşdur. Buna əsas səbəb Azərbaycan Respublikasının Tarif (qiymət) Şurası tərəfindən müəyyən olunan xidmətlər üzrə tariflərinin Qrupun su və kanalizasiya xidmətləri üzrə tam maya dəyərindən aşağı olmasıdır. Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi tərəfindən aparılmış 2017-ci il üçün gəlirlər və xərclər smetasının illik icrası üzrə monitorinqin nəticələrinə əsasən Qrup üçün 1 m^3 su və kanalizasiya xidmətinin maya dəyəri 1.17 AZN təşkil edir. Qrupun 2017-ci il üzrə müvafiq qanunvericiliyə uyğun hazırlanmış hesabatlarında 1 m^3 su və kanalizasiya xidmətinin maya dəyəri 1.41 AZN, orta satış qiyməti isə 0.74 AZN olmuşdur. Hesabat ilində 1 m^3 su və kanalizasiya xidmətinin maya dəyəri orta satış qiymətindən 2 dəfəyə yaxın çox olmuşdur.

Rəhbərlik gələcəkdə pul vəsaitlərinin axınını təmin etmək məqsədilə yeni infrastruktur layihələrinin tikintisi, həmçinin, mövcud qurğuların təmiri ilə bağlı Master Plan işləyib hazırlamışdır. Bu da Qrupa abunəçilərinin sayını artırmaq, debitor borclarını toplamaq, satış üzrə zərərlərini azaltmağa imkan yaradacaqdır. Bundan əlavə, 13 may 2016-cı il tarixində Azərbaycan Respublikasının Tarif Şurası su və kanalizasiya xidmətləri üzrə müştərilərə tətbiq edilən satış tariflərinin artımını təsdiq etmişdir. Bu yeni tariflər 16 may 2016-cı il tarixindən qüvvəyə minmişdir. Nəticədə, hazırda tikilməkdə olan əsas layihələrin başa çatmasından sonra Qrupun maliyyə vəziyyətinin yaxşılaşmasına gətirib çıxaracaqdır. Qrup fəaliyyətini davam etdirmək və cari investisiya layihələrini başa çatdırmaq üçün Dövlət tərəfindən təqdim olunan maliyyələşmələrdən asılı vəziyyətdə qalmaqdadır.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Qrupun fəaliyyətinin fasiləsizliyi (davamı)

Bu şərtlər Qrupun fəaliyyətinin fasiləsiz davam etmək qabiliyyətinə dair əhəmiyyətli şübhə doğura biləcək qeyri-müəyyənliyə səbəb olur. Lakin, Hökumət Qrupun tam səhmdarı kimi onun sosial yatırımları və ölkə üçün əhəmiyyətini nəzərə alaraq maliyyə dəstəyinin göstərilməsinə davam etməkdə maraqlıdır. Rəhbərlik hesab edir ki, Qrupun yaxın gələcəkdə fəaliyyət göstərməsi üçün müvafiq tədbirlər görülür. Müvafiq olaraq, Qrup özünün konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipini tətbiq edir.

Konsolidasiya prinsipləri

Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları "Azərsu" ASC-nin və onun törəmə müəssisələrinin 31 dekabr 2017-ci il tarixinə maliyyə hesabatlarını daxil edir. Törəmə müəssisələr, Qrupun onların fəaliyyətindən fayda əldə etmək məqsədilə maliyyə və əməliyyat siyasətlərini idarə etməkdən ibarət olan nəzarət və səsvermə hüquqlarının yarısından çox iştirak payına sahib olan bütün (o cümlədən xüsusi məqsədli) müəssisələrdir.

Törəmə müəssisələr satın alındığı tarixdən (yəni Qrup nəzarəti əldə etdiyi tarixdən) etibarən konsolidasiya edilir və həmin nəzarətin başa çatdığı tarixədək konsolidasiya edilməsi davam etdirilir. Törəmə müəssisənin maliyyə hesabatları əsas şirkətin maliyyə hesabatları ilə eyni dövrlər üzrə və eyni mühasibat uçotu prinsipləri əsasında hazırlanır. Qrup daxilində olan bütün qalıqlar, əməliyyatlar, qrup daxilində aparılan əməliyyatlardan əldə edilən reallaşdırılmamış gəlirlər, zərərlər və dividendlər tamamilə ləğv edilir.

Xarici valyutanın çevrilməsi

Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında bütün məbləğlər, xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, min Azərbaycan manatı ("AZN") ilə təqdim edilir.

"Azərsu" ASC-nin və onun törəmə müəssisələrinin funksional valyutası AZN-dir, çünki Qrupun gəlirləri, xərcləri, alınmış mal-material ehtiyatları və öhdəliklərinin əhəmiyyətli hissəsinin qiymətləndirilməsi, çəkilməsi, ödənilməsi və ya digər yolla ölçülməsi AZN ilə həyata keçirilir.

Xarici valyuta ilə aparılmış əməliyyatlar ilkin olaraq əməliyyat tarixində qüvvədə olan müvafiq məzənnələri istifadə etməklə AZN ilə qeydə alınır.

Xarici valyuta ilə olan monetar aktivlər və öhdəliklər hesabat tarixində qüvvədə olan spot dərəcəsi ilə funksional valyutaya çevrilir.

Monetar aktivlərin funksional valyutada təkrar ölçülməsindən irəli gələn məzənnə gəliri və ya zərəri mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Xarici valyuta ilə ilkin maya dəyəri çərçivəsində ölçülən qeyri-monetar maddələr ilkin əməliyyatlar tarixinə məzənnədən istifadə etməklə çevrilir. Xarici valyuta ilə olan və ədalətli dəyərlə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr ədalətli dəyərin təyin edildiyi tarixdə mövcud olan məzənnə ilə çevrilir. Ədalətli dəyərlə qiymətləndirilmiş qeyri-monetar maddələrin çevrilməsindən yaranan gəlir və ya zərər maddənin ədalətli dəyərində dəyişiklik üzrə gəlir və ya zərərdə tanınmasına uyğun olaraq uçota alınır (yəni gəlir və ya zərərin ədalətli dəyəri digər məcmu gəlirdə ("DMG") və ya mənfəət və ya zərərdə tanınmış maddələr üzrə çevrilmə fərqləri də, müvafiq olaraq, DMG-də və ya mənfəət və ya zərərdə tanınır).

AZN Azərbaycan Respublikasının ərazisindən kənarda sərbəst dönərli valyuta deyil. Azərbaycan Respublikasının hüdudlarında rəsmi məzənnə gündəlik əsasla Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı ("Mərkəzi Bank") tərəfindən müəyyən edilir. Bazar dərəcələri rəsmi dərəcələrdən fərqli ola bilər, lakin bu fərqlər ümumilikdə Mərkəzi Bank tərəfindən nəzarət edilən dar parametrlər çərçivəsindədir. Xarici valyuta ilə əməliyyatlar əməliyyat tarixində rəsmi məzənnə ilə qeydə alınır.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Xarici valyutanın çevrilməsi (davamı)

Xarici valyuta ilə qalıqların çevrilməsi üçün istifadə olunmuş rəsmi məzənnə dərəcələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31dekabr 2017-ci il	31 dekabr 2016-cı il
1 ABŞ dolları / 1 AZN	1.7001	1.7707
1 Avro / 1 AZN	2.0307	1.8644
1 XBH / 1 AZN	2.4153	2.3729

Ədalətli dəyərin ölçülməsi

Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyərdə və ya amortizasiya olunmuş dəyərdə qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyər ölçmə tarixində bazar iştirakçıları arasında aparılan müntəzəm əməliyyat zamanı aktivin satılması üçün alına bilən və ya öhdəliyi köçürmək üçün ödənilə bilən məbləğdir. Ədalətli dəyər ölçülərkən aktivin satılması və ya öhdəliyin köçürülməsi əməliyyatının aşağıdakı yerlərdən birində aparılması ehtimal edilir:

- Aktivin və ya öhdəliyin əsas bazarı; və ya
- Əsas bazar olmayanda, aktivin və ya öhdəliyin ən əlverişli bazarı.

Qrupun əsas və ya ən əlverişli bazara çıxışı olmalıdır. Aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri bazar iştirakçıları aktivi və ya öhdəliyi qiymətləndirərkən istifadə etdiyi fərziyyələri istifadə etməklə ölçülməlidir və bu zaman ehtimal edilməlidir ki, bazar iştirakçıları öz hərəkətlərində ən yaxşı iqtisadi mənafelərini güdürlər. Qeyri-maliyyə aktivinin ədalətli dəyəri ölçülərkən bazar iştirakçısının aktivi maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə etməklə və ya onu maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə edəcək digər bazar iştirakçısına satmaqla iqtisadi fayda əldə etmək qabiliyyəti nəzərə alınır.

Qrup mövcud şəraitdə münasib olan və ədalətli dəyəri ölçmək üçün kifayət qədər məlumatları olan, müvafiq bazar məlumatlarını maksimal istifadə edən və müşahidə edilməyən məlumatların istifadəsini minimuma endirən qiymətləndirmə üsullarını istifadə edir.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyəri ölçülən və ya təqdim edilən bütün aktivlər və öhdəliklər ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün ümumiyyətlə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında ədalətli dəyər iyerarxiyasının daxilində aşağıda təsvir olunan kateqoriyalara bölünür:

- Səviyyə 1 – Oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün fəal bazarlarda mövcud olan (təshih edilməmiş) bazar qiymətləri.
- Səviyyə 2 – Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları birbaşa və ya dolayısı ilə müşahidə edilən qiymətləndirmə üsulları.
- Səviyyə 3 – Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları müşahidə edilməyən qiymətləndirmə üsulları.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında dövri şəkildə tanınan aktivlər və öhdəliklər üçün Qrup hər hesabat dövrünün sonunda kateqoriyalara bölməni yenidən qiymətləndirərək iyerarxiyanın daxilində Səviyyələr arasında köçürmələrin baş verib-vermədiyini müəyyən edir (ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün ümumiyyətlə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında).

İlkin dəyər alış tarixinə aktivi almaq üçün ödənilmiş pul vəsaitləri və ya pul vəsaitləri ekvivalentlərinin məbləğini və yaxud verilmiş digər resursların ədalətli dəyərini əks etdirir və əməliyyat xərclərini ehtiva edir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Ədalətli dəyərin ölçülməsi (davamı)

Amortizasiya olunmuş maya dəyəri əsas məbləğin qaytarılmasını çıxmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə hər hansı silinməni çıxmaqla maliyyə alətinin ilkin tanındığı məbləğdir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri ayrıca göstərilmir və konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın müvafiq maddələrinin balans dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz dərəcəsi metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində bölüşdürülməsi metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərlər xaric olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərinə diskontlaşdıran dəqiq dərəcədir.

Maliyyə aktivləri

İlkin tanınma və ölçülmə

"Maliyyə alətləri: Tanınma və ölçülmə" adlı 39 saylı Mühasibat Uçotu üzrə Beynəlxalq Standart ("MUBS") ilə əhatə olunan maliyyə aktivləri müvafiq qaydada ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri, kreditlər və debitor borcları, ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar, satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri və ya effektiv hedcinqlərdə hedcinq alətləri kimi təyin edilmiş törəmə alətləri kimi təsnif edilir. Qrup aktivlərini ilkin tanınma zamanı təsnifləşdirir. Bütün maliyyə aktivləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə tanınır.

Qrup heç bir maliyyə aktivini ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri, ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar, satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri və ya törəmə alət kimi təsnif etməmişdir.

Sonrakı qiymətləndirmə

Maliyyə aktivlərinin sonrakı qiymətləndirilməsi onların təsnifatından asılıdır:

Kreditlər və debitor borcları

Kreditlər və debitor borcları fəal bazarda dövr etməyən, müəyyən və ya müəyyən edilə bilən ödənişli qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir. İlkin qiymətləndirmədən sonra bu maliyyə aktivləri dəyərsizləşməni çıxmaqla effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya hesablanmış dəyərlə qiymətləndirilir. Amortizasiya hesablanmış dəyər satınalma zamanı tətbiq edilən hər hansı güzəşti və ya əlavə qiyməti və effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz hissəsi olan haqq və xərcləri nəzərə almaqla hesablanır. Effektiv faiz dərəcəsi metodu ilə amortizasiya məcmu gəlir haqqında hesabatda maliyyə gəlirinə daxil edilir. Dəyərsizləşmədən yaranan zərərlər məcmu gəlir haqqında hesabatda kreditlər üçün maliyyə xərclərində və debitor borcları üçün satışın maya dəyərində və ya satış və paylama xərclərində tanınır.

Uçotdan çıxarılma

Maliyyə aktivi (və ya, müvafiq hallarda, maliyyə aktivinin bir hissəsi və ya oxşar maliyyə aktivlər qrupunun bir hissəsi) aşağıdakı hallarda uçotdan çıxarılır:

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Maliyyə aktivləri (davamı)

Uçotdan çıxarılma (davamı)

- Aktivdən pul vəsaitlərini əldə etmək hüququnun vaxtı başa çatmışdır;
- Qrup özünün aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüquqlarını üçüncü tərəfə köçürmüş və ya üzərinə aktivdən pul vəsaitlərini "tranzit" razılaşması əsasında tam məbləğdə və çox yubanmadan ödəmək öhdəliyini götürmüşdür; və Qrup ya (a) aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini köçürmüş, ya da (b) aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini nə köçürmüş, nə də özündə saxlamış, lakin aktiv üzrə nəzarət hüququnu köçürmüşdür.

Qrup aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüququnu köçürdükdə və ya "tranzit" razılaşmasına qoşulduqda, mülkiyyət hüququ ilə bağlı risk və faydaları saxlayıb-saxlamadığını və nə dərəcədə saxladığını qiymətləndirir. Qrup nə aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini köçürməmiş, nə onları özündə saxlamamışdırsa, nə də aktiv üzrə nəzarət hüququnu köçürməmişdirsə, aktiv Qrupun həmin aktivdə davam edən iştirakı həddində əks etdirilir. Bu halda Qrup müvafiq öhdəliyi də tanıyır. Köçürülmüş aktiv və müvafiq öhdəlik Qrupun saxladığı hüquq və öhdəlikləri əks etdirən əsaslarla ölçülür.

Aktivdə iştirakın köçürülmüş aktiv üzrə zəmanət formasında davam etməsi aktivin ilkin balans dəyəri və Qrupdan tələb oluna biləcək maksimal ödəniş məbləğindən daha az olanı ilə ölçülür.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Qrup hər hesabat tarixində maliyyə aktivinin və ya maliyyə aktivləri qrupunun dəyərsizləşməsi ehtimalına dair obyektiv sübutun olub-olmamasını müəyyən etmək üçün qiymətləndirmə aparır. Maliyyə aktivi və ya maliyyə aktivləri qrupu yalnız və yalnız aktivin ilkin tanınmasından sonra baş vermiş bir və ya bir neçə hadisə nəticəsində dəyərsizləşmənin obyektiv sübutu olanda (baş vermiş "zərər hadisəsi") və zərər hadisəsi maliyyə aktivi və ya maliyyə aktivləri qrupundan gözlənilən və etibarlı şəkildə qiymətləndirilə bilən pul vəsaitləri hərəkətlərinə təsir göstərəndə qiymətdən düşmüş hesab edilir. Dəyərsizləşmənin sübutlarına borcalanın və ya borcalanlar qrupunun ciddi maliyyə çətinlikləri ilə rastlaşması, faizlərin və ya əsas məbləğin ödənilməsi üzrə öhdəliklərini pozması, müflisləşmə və ya hər hansı digər maliyyə yenidənqurması ehtimalı ilə qarşılaşmasına dair sübutlar, habelə müşahidə edilə bilən bazar məlumatları əsasında qiymətləndirilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətində ölçülə bilən azalmaya (misal üçün vaxtı keçmiş ödənişlərin səviyyələrində dəyişikliklərə və ya aktivlər üzrə zərərlərlə uzlaşan iqtisadi şəraitlərə) dair sübutlar daxildir.

Amortizasiya edilmiş dəyərlə uçota alınan maliyyə aktivləri

Amortizasiya edilmiş dəyərlə uçota alınan maliyyə aktivləri ilə bağlı Qrup ilk öncə fərdi olaraq mühüm maliyyə aktivləri üçün fərdi şəkildə və fərdi olaraq mühüm olmayan maliyyə aktivləri üçün məcmu şəkildə dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutların olub-olmamasını qiymətləndirir. Qrup mühüm olub-olmadığından asılı olmayaraq fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş maliyyə aktivi üçün dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutun olmaması qərarına gələrsə, həmin aktivləri analoji kredit riski xüsusiyyətlərinə malik olan maliyyə aktivləri qrupuna daxil edir və onların dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsini məcmu şəkildə aparır. Dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsi fərdi şəkildə olan və dəyərsizləşmə zərərləri tanınan və ya tanınmaqda olan aktivlər məcmu şəkildə dəyərsizləşmə üzrə qiymətləndirilməyə daxil edilmir.

Dəyərsizləşmə zərərlərinin çəkilməsinə dair obyektiv sübut olarsa, zərərin məbləği aktivlərin balans dəyəri ilə ehtimal edilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri (gələcəkdə gözlənilən və hələ çəkilməmiş kredit zərərləri nəzərə alınmadan) arasında fərq kimi ölçülür. Ehtimal edilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri maliyyə aktivlərinin ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə diskont edilir. Kredit dəyişən faiz dərəcəsi ilə verilmişdirsə, dəyərsizləşmə zərərinin ölçülməsi üzrə diskontun dərəcəsi cari effektiv faiz dərəcəsinə bərabər olur.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Maliyyə aktivləri (davamı)

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi (davamı)

Aktivin balans dəyəri ehtiyat hesabının istifadə edilməsi ilə azalır və zərərin məbləği mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir. Əgər növbəti ildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə zərərinin məbləği dəyərsizləşmə tanındıqdan sonra baş vermiş hadisə nəticəsində artır və ya azalırsa, əvvəl tanınmış dəyərsizləşmə zərəri ehtiyat hesabında düzəliş aparmaqla artırılır və ya azaldılır. Silinmə sonradan bərpa edildikdə, bərpa məbləği konsolidasiya edilmiş məcmu gəlir haqqında hesabatda əks etdirilir.

Maliyyə öhdəlikləri

İlkin tanınma və ölçmə

39 saylı MUBS-un əhatə etdiyi maliyyə öhdəlikləri, müvafiq olaraq, ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə öhdəlikləri, kreditlər və borc öhdəlikləri və ya effektiv hedcinqdə hedcinq aləti kimi təyin olunan törəmə alətləri kimi təsnif edilir. Qrup maliyyə öhdəliklərini ilkin tanınma zamanı təsnif edir.

Bütün maliyyə öhdəlikləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə tanınır, kredit və borclarla bağlı olan maliyyə öhdəliklərinə isə birbaşa aid edilən əməliyyat məsrəfləri əlavə edilir.

Qrupun maliyyə öhdəliklərinə ticarət və digər kreditor borcları, kreditlər və borc öhdəlikləri daxildir.

Qrup ilkin tanıma zamanı heç bir maliyyə öhdəliyini ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan və ya effektiv hecinqdə hecinq aləti təyin olunan törəmə alət kimi təsnif etməmişdir.

Sonrakı ölçmə

Maliyyə öhdəliklərinin qiymətləndirilməsi onların aşağıdakı təsnifatından asılıdır:

Kreditlər və borc öhdəlikləri

İlkin tanınmadan sonra faiz hesablanan kreditlər və borc öhdəlikləri daha sonra effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya hesablanmış dəyərlə ölçülür. Gəlirlər və zərərlər konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatda öhdəliklər uçotdan çıxarıldıqda, eləcə də effektiv faiz dərəcəsi metodunun amortizasiya prosesi vasitəsilə əks etdirilir.

Amortizasiya hesablanmış dəyər satınalma zamanı tətbiq edilən güzəşti və ya əlavə qiyməti və effektiv faiz dərəcəsi metodunun ayrılmaz hissəsi olan haqq və xərcləri nəzərə almaqla hesablanır. Effektiv faiz dərəcəsi metodu ilə amortizasiya məcmu gəlir haqqında hesabatda maliyyə xərclərinə daxil edilir.

Uçotdan çıxarılma

Maliyyə öhdəliyi o halda uçotdan çıxarılır ki, həmin öhdəlik ya dayandırılmış, ya ləğv olunmuş, ya da müddəti bitmiş olsun. Əgər mövcud maliyyə öhdəliyi eyni kreditor tərəfindən çox fərqli şərtlərlə başqası ilə əvəz edilərsə və ya mövcud öhdəliyin şərtləri çox dəyişərsə, bu dəyişiklik və ya əvəz edilmə ilkin öhdəliyin uçotdan çıxarılması və yeni öhdəliyin tanınması kimi qəbul edilir və müvafiq balans dəyərlərindəki fərq il üzrə konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatda öz əksini tapır.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Maliyyə alətlərinin qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri yalnız və yalnız tanınmış məbləğləri qarşılıqlı əvəz etmək üçün hal-hazırda qanuni hüquq olanda və müəssisənin ya hesablaşmanı netto əsasında həyata keçirmək, ya da eyni vaxtda aktivi reallaşdırmaq və öhdəliyi yerinə yetirmək niyyəti vardırsa, qarşılıqlı əvəz olunur və konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatda xalis məbləğ təqdim olunur.

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə kassada olan nağd pul, bank hesablarındakı tələb edilə bilən depozitlər və ilkin ödəmə müddəti üç ay və ya az olan digər qısamüddətli və yüksək likvidlik dərəcəsinə malik olan investisiyalar daxildir.

Əsas vəsaitlər

Əsas vəsaitlər yığılmış köhnəlmə və lazım olduqda, dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla, aşağıda göstərilən dəyərlə uçota alınır.

Aktivin ilkin dəyəri onun alış dəyəri və ya tikinti xərcləri, bu aktivin istismara verilməsi ilə birbaşa bağlı olan xərclər, onun silinməsi öhdəliyi (əgər varsa) üzrə ilkin təxminlər və bütün şərtlərə cavab verən aktivlər üçün borc öhdəlikləri üzrə xərclərdən ibarətdir. Maliyyə lizinqi müqaviləsinə əsasən əldə edilmiş aktivlər də əsas vəsaitlərə daxildir.

Maddi aktivlərin işlənib təkmilləşdirilməsi

Boru kəmərləri və ötürücü qurğular kimi infrastruktur qurğuların tikilməsi, quraşdırılması və ya tamamlanması xərcləri maddi aktivlərin daxilində xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq kapitallaşdırılır. Bütün kiçik həcmli təmir və istismar xərcləri çəkildiyi zaman xərcə silinir. Əsas vəsaitlərin əsas hissələrinin və ya komponentlərinin dəyişdirilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr istismardan çıxarılır.

Hər bir hesabat tarixində rəhbərlik əsas vəsaitlər üzrə dəyərsizləşmə əlamətlərinin mövcud olub-olmadığını qiymətləndirir. Əgər bu cür əlamətlər mövcud olarsa, rəhbərlik bərpa edilə bilən dəyəri təxmin edir. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri, aktivin və ya pul vəsaitlərini yaradan biznes vahidlərinin satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. Aktivin balans dəyəri onun bərpa dəyərinə qədər azaldılır və dəyərsizləşmə üzrə hər hansı zərər konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatda qeydə alınır. Dəyərsizləşmə üzrə zərərin daha olmamasına və ya azala biləcəyinə dair əlamətlər olduqda, aktiv və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidlər üzrə əvvəlki illərdə qeydə alınmış dəyərsizləşmə zərəri ləğv edilir.

Əsas vəsaitlərin satışından yaranan gəlir və zərər satışdan əldə olunmuş vəsaitlərin məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və mənfəət və ya zərərə daxil edilir.

Köhnəlmə

Binalar, obyektlər, ötürücü qurğular üçün köhnəlmə onların gözlənilən faydalı istifadə müddəti üzrə düz xətt metodu ilə hesablanır. Maşın və avadanlıqlar və nəqliyyat vasitələri üzrə köhnəlmə azalan qalıq dəyəri metodunu istifadə etməklə hesablanır. Köhnəlmənin azalan qalıq dəyəri metodu aktivin maya dəyəri, qalıq dəyəri və faydalı istifadə müddəti əsasında müəyyən olunmuş köhnəlmə formulasını tətbiq etməklə hesablanır.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Əsas vəsaitlər (davamı)

Qrupun əsas vəsaitlərinin təxmin edilən faydalı istifadə müddəti aşağıda göstərilir:

Binalar və tikililər	20-60 il
Obyektlər və ötürücü qurğular	3-40 il
Maşın və avadanlıqlar	3-15 il
Nəqliyyat vasitələri	3-10 il
Ofis avadanlıqları	3-8 il

Torpaq və tikintisi tamamlanmamış aktivlər üzrə köhnəlmə hesablanmır.

Əsas vəsaitlərin faydalı istifadə müddəti hər il nəzərdən keçirilir və lazım olduqda onların faydalı istifadə müddətindəki dəyişikliklər perspektiv qaydada uçota alınır.

Köhnəlmə (davamı)

Aktiv artıq köhnəlmiş və istismar müddətinin sonunda olacağı vəziyyətdə olarsa, Qrupun həmin aktivin satışı nəticəsində əldə edəcəyi təxmini məbləğ, satış üzrə təxmini xərclər çıxılmaqla, aktivin qalıq dəyərinə bərabər olur. Əgər Qrup aktivlərini fiziki istismar müddətinin sonuna qədər istifadə etməyi nəzərdə tutursa və ləğv etmə dəyəri əhəmiyyətli deyilsə, aktivin qalıq dəyəri sıfıra bərabər olur. Aktivlərin qalıq dəyəri lazım olduqda hər bir konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın tarixində nəzərdən keçirilir və təshih edilir.

Mal-material ehtiyatları

Mal-material ehtiyatları maya dəyəri və xalis satış dəyəri arasında ən aşağı olan dəyərlə qeydə alınır. Maya dəyəri ilk mədaxil – ilk məxaric metodu ilə müəyyən edilir. Maya dəyərinə birbaşa alış xərcləri, hasilat xərcləri, nəqliyyat və istehsal xərcləri (normal iş həcminə əsasən) daxildir.

Əməliyyat lizinqi

Qrup lizinq alan qismində çıxış etdikdə və lizinq obyektlərinin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar risk və faydalar lizinq verən tərəfindən Qrupa ötürülmədikdə, əməliyyat lizinqi müqavilələri üzrə cəmi ödənişlər lizinqin müddəti ərzində bərabər çıxılmalar metoduna əsasən mənfəət və ya zərərdə qeydə alınır. Lizinqin müddəti lizinq alan tərəfindən əmlakın lizinqə götürülməsi üçün əlavə şərtlərlə birlikdə müqavilənin imzalanması ləğv oluna bilməyən dövrdür. Lizinq müddəti ləğv edilə bilməyən elə müddətdir ki, lizinq alan aktivi həmin müddətə lizinqə götürmək müqaviləsini imzalamış və lizinq alan əlavə ödənişlər etməklə və ya əlavə ödənişlər etmədən əmlakın lizinq müddətini artırmaq hüququna malikdir.

Əmlak əməliyyat lizinqinin şərtlərinə əsasən lizinqə verildikdə lizinq ödənişləri üzrə debitor borcları lizinqin ümumi müddəti ərzində bərabər çıxılmalar metodundan istifadə etməklə lizinq gəliri kimi uçota alınır.

Borclar üzrə məsrəflər

Nəzərdə tutulan istifadəyə və satışa hazır olması üçün əhəmiyyətli vaxtın sərf olunmasını tələb edən aktivin satın alınması, tikintisi və ya istehsalına birbaşa aid edilə bilən borclar üzrə məsrəflər müvafiq aktivlərin dəyərinin bir hissəsi kimi kapitallaşdırılır. Bütün digər borclar üzrə məsrəflər yarandığı dövrdə xərclərə silinir. Borclar üzrə məsrəflər Qrupun vəsaitlərin borc götürülməsi ilə əlaqədar çəkdiyi faizlər və digər xərclərdən ibarətdir.

Bütün şərtlərə cavab verən aktivlər üçün borc öhdəlikləri kapitallaşdırılır.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiyanı və dəyərsizləşmə zərərini çıxmaqla, maya dəyəri ilə qeydə alınır. Qeyri-maddi aktivlərə hüquqlar, lisenziyalar və proqram təminatı daxildir.

Qeyri-maddi aktivlərin istifadə müddəti məhdud və ya qeyri-müəyyən hesab edilir. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər iqtisadi müddəti ərzində amortizasiyaya silinir, dəyərsizləşmə əlaməti mövcud olanda isə dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilir. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya dövrü və amortizasiya metodu ən azı hər bir hesabat dövrünün sonunda yenidən nəzərdən keçirilir. Gözlənilən istifadə müddəti və ya aktiv üzrə daxil olacaq gələcək iqtisadi səmərənin gözlənilən istifadə modelində dəyişikliklər müvafiq olaraq amortizasiya dövrünü və ya metodunu dəyişdirməklə uçot təxminlərində dəyişikliklər kimi qeydə alınır. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya xərcləri məcmu gəlir haqqında hesabatda qeyri-maddi aktivlərin funksiyasına uyğun olaraq xərc kateqoriyasında tanınır.

Qeyri-müəyyən istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər amortizasiyaya silinmir, lakin fərdi qaydada və ya pul vəsaitlərini yaradan biznes vahidləri səviyyəsində hər il dəyərsizləşmə baxımından yoxlanılır. Qeyri-müəyyən istifadə müddətinin hələ də münasib olmasını müəyyən etmək üçün qeyri-müəyyən istifadə müddəti hər il yenidən nəzərdən keçirilir. Artıq münasib deyilsə, istifadə müddəti perspektiv qaydada qeyri-müəyyən müddətdən məhdud müddətə dəyişdirilir.

Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Qrup hər bir hesabat tarixində aktivin dəyərsizləşə biləcəyini göstərən hər hansı əlamətin olub-olmadığını qiymətləndirir. Əgər hər hansı belə əlamət olarsa və ya aktiv üçün illik dəyərsizləşmə testinin aparılması tələb olunarsa, Qrup aktivin bərpa edilə bilən məbləği barədə ehtimal edir. Aktivin bərpa edilə bilən məbləği satış məsrəfləri çıxılmaqla aktivin və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidin (PVYV) ədalətli dəyəri və onun istifadə dəyərindən daha yüksək olanıdır və hər hansı aktiv digər aktiv və ya aktivlər qrupu tərəfindən yaradılan pul vəsaitlərinin mədaxilindən əhəmiyyətli dərəcədə asılı olmayan pul vəsaitlərinin mədaxilini yaradırsa, həmin aktiv üçün fərdi olaraq müəyyən edilir. Aktivin və ya PVYV-nin balans dəyəri onun bərpa edilə bilən məbləğindən çox olduğu hallarda, aktiv dəyərsizləşmiş hesab edilir və onun dəyəri bərpa edilə bilən məbləğədək azaldılır. İstifadə dəyərinin qiymətləndirilməsi zamanı ehtimal edilən pul vəsaitlərinin gələcək hərəkəti pulun vaxt dəyərinin cari bazar qiymətləndirilməsini və aktivlə bağlı riskləri əks etdirən vergi öncəsi diskont dərəcəsindən istifadə etməklə cari dəyərinə endirilir. Satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyərin təyin olunması zamanı yaxınlarda bazar əməliyyatları olmuşdursa, onlar nəzərə alınır. Belə əməliyyatlar təyin oluna bilmirsə, müvafiq qiymətləndirmə metodundan istifadə edilir. Bu hesablamalar qiymətləndirmə əmsalları, səhmləri bazarda sərbəst dövriyyədə olan törəmə müəssisələr üçün elan edilmiş səhm qiymətləri və digər ədalətli dəyər göstəriciləri ilə təsdiq olunur.

Dəyərsizləşmənin hesablanmasını Qrup ətraflı büdcə və proqnoz hesablamaları ilə əsaslandırır. Bunlar Qrupun fərdi aktivlərinin aid edildiyi hər bir PVYV üçün ayrıca hazırlanır. Bu büdcə və proqnoz hesablamaları adətən beş illik müddəti əhatə edir. Daha uzun müddətlər üçün uzunmüddətli artım dərəcəsi hesablanır və beş ildən sonra layihənin gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinə tətbiq edilir.

Davam edən əməliyyatların dəyərsizləşmə zərərləri, o cümlədən mal-material ehtiyatlarının xalis satış dəyərinədək silinmələri konsolidasiya edilmiş maliyyə nəticələri haqqında hesabatda dəyərsizləşmiş aktivin funksiyasına uyğun xərc kateqoriyalarında uçota alınır. İstisna olaraq əvvəlcədən yenidən qiymətləndirilmiş əmlak üzrə yenidən qiymətləndirmə digər məcmu gəlirdə əks etdirilir. Bu halda dəyərsizləşmə həmçinin əvvəlki yenidən qiymətləndirmənin məbləğinədək digər ümumi gəlirdə tanınır.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi (davamı)

Qudvil istisna olmaqla aktivlər üçün əvvəllər tanınmış dəyərsizləşmə zərərlərinin artıq mövcud olmadığını və ya azaldığını göstərən əlamətlərin mövcud olub-olmadığını müəyyən etmək üçün hər bir hesabat tarixində qiymətləndirmə aparılır. Belə əlamət mövcud olarsa, Qrup aktivin və ya PVYV-nin bərpa edilə bilən məbləğini ehtimal edir. Əvvəllər tanınmış dəyərsizləşmə zərərin effekti yalnız sonuncu dəyərsizləşmə zərəri tanındığı vaxtdan etibarən aktivin bərpa edilə bilən məbləğinin müəyyən edilməsi üçün istifadə edilmiş fərziyyələrdə hər hansı dəyişiklik olduğu halda yığışdırılır.

Zərərin effektinin yığışdırılması aktivin balans dəyərinin onun bərpa edilə bilən məbləğindən və ya əvvəlki illərdə aktiv üçün heç bir dəyərsizləşmə zərəri tanınmamış olduğu halda, amortizasiya çıxılmaqla, müəyyən ediləcək balans dəyərindən çox olmamasını təmin edəcək şəkildə məhdudlaşdırılır. Zərərin effektinin belə yığışdırılması gəlir haqqında hesabatda tanınır, lakin aktiv yenidən qiymətləndirilmiş dəyərlə uçota alınanda, yığışdırma yenidən qiymətləndirmə artımı kimi əks etdirilir.

Mənfəət vergisi

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında mənfəət vergisi hesabat tarixinə qüvvədə olan müvafiq qanunvericiliyə uyğun olaraq hesablanmışdır. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarətdir və konsolidasiya edilmiş məcmu gəlir haqqında hesabatda əks etdirilir.

Cari mənfəət vergisi, cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər ilə bağlı vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış vergi aktivi və öhdəliklərin vergi bazası və konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında onların balans dəyəri arasında yaranan müvəqqəti fərqlər üçün tam hesablanır. Təxirə salınmış vergi aktivi, qüvvədə olan və ya hesabat tarixinə qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə (və qanunvericiliyə) əsasən hesablanır və müvafiq təxirə salınmış vergi aktivinin realizə ediləcəyi və ya təxirə salınmış vergi öhdəliyinin yerinə yetiriləcəyi halda tətbiq edilməsi gözlənilir.

Təxirə salınmış vergi aktivi və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi cari vergi aktivləri və cari vergi öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüquq olduqda, eləcə də qalıqları xalis şəkildə əvəzləşdirmək niyyəti mövcud olduğu halda təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəlikləri eyni vergi orqanı tərəfindən vergiyə cəlb edilən müəssisə və ya vergiyə cəlb edilən ayrı-ayrı müəssisələrə tətbiq edilmiş vergilərə aid olduqda həyata keçirilə bilər.

Təxirə salınmış vergi aktivləri müvəqqəti fərqlərin istifadə oluna bilməsi üçün vergiyə cəlb edilən mənfəətin əldə edilməsi ehtimalının mövcud olacağı zaman hesablanır.

Əlavə Dəyər Vergisi

Vergi qanunvericiliyi satış və alışlar üzrə əlavə dəyər vergisinin (ƏDV) əvəzləşdirilərək ödənilməsinə icazə verir.

ƏDV üzrə ödəniləcək məbləğlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat tarixinə ödənilmiş alışlar üzrə ƏDV-ni çıxmaqla, qanunvericilikdə nəzərdə tutulan "vaxt metodu" əsasında sifarişçilərə satışlar tanınanda vergi orqanları vasitəsilə dövlət büdcəsinə ödəniləcək, satışlara aid olan ƏDV məbləğindən ibarətdir. Bundan əlavə, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat tarixinə ödənilməmiş satışa aid olan ƏDV də (təxirə salınmış ƏDV) ƏDV üzrə ödəniləcək məbləğlərə daxil edilir. Debitor borclarının dəyərsizləşməsi ilə bağlı ehtiyat ayrıldıqda, dəyərsizləşmə zərəri, müvafiq hallarda ƏDV daxil olmaqla debitorun ümumi məbləğində yazılır. ƏDV üzrə təxirə salınmış öhdəlik debitor vergi məqsədləri üçün silinənə qədər saxlanılır.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Əlavə Dəyər Vergisi (davamı)

Əvəzləşdirilə bilən ƏDV maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat tarixinə ödənilməmiş alışlara aiddir. Əvəzləşdirilə bilən ƏDV alışlar üçün ödəmə aparıldıqda satış üzrə ƏDV hesabı ilə əvəzləşdirilə bilər.

Öhdəliklər və məsrəflər üzrə ehtiyatlar

Öhdəliklər və məsrəflər üzrə ehtiyatlara qeyri-müəyyən müddəti və ya məbləği olan öhdəliklər daxildir. Qrupun keçmiş hadisələr nəticəsində hüquqi və ya işgüzar praktikadan irəli gələn öhdəlikləri olanda həmin öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi resursların sərf olunması ehtimalı böyük olduqda və öhdəliklərin məbləği kifayət qədər dəqiq ölçülə bildikdə ehtiyatlar uçota alınır. Gələcək əməliyyat zərərləri üçün ehtiyatlar uçota alınmır.

Bir sıra analoji öhdəliklər mövcud olarsa, həmin öhdəliklərin yerinə yetirilməsi məqsədilə resursların sərf olunması ehtimalı ümumilikdə bütün öhdəliklər üçün müəyyən edilir. Ehtiyat öhdəliklə eyni sinfə daxil olan hər hansı ayrıca maddə üzrə resursların sərf olunması ehtimalı az olduqda belə qeydə alınır.

Ehtiyatlar vergidən əvvəl faiz dərəcəsindən istifadə etməklə, öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan xərclərin cari dəyəri ilə qiymətləndirilir. Vergidən əvvəl faiz dərəcəsi pul vəsaitlərinin vaxt dəyəri üzrə cari bazar qiymətlərini və öhdəliklərə xas olan riskləri əks etdirir. Vaxtın keçməsinə görə ehtiyatlardakı artım faiz xərcləri kimi uçota alınır.

Dövlət investisiyaları

Dövlət investisiyaları pul qoyuluşları, digər dövlət müəssisələrinin köçürülməsi və ya Dövlətin digər müəssisələrdəki payının bütövlükdə və ya qismən köçürülməsi formasında həyata keçirilir. Qrupa dövlət müəssisələrinin köçürülməsi köçürülən müəssisənin ədalətli dəyəri olan məbləğdə konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat vasitəsilə qoyuluş kimi tanınır (Dövlət digər müəssisələrdəki payını köçürdüyü halda – müvafiq müəssisənin ədalətli dəyərində köçürülmüş pay).

Gəlirlərin uçotu

Gəlirlər Qrupun adi fəaliyyətinin gedişində satılmış mallar və ya göstərilmiş xidmətlərə görə aldığı və ya alacağı məbləğin ədalətli dəyərini əks etdirir. Gəlirlər, Qrupun daxilində aparılan satışları eliminasiya etməklə, ƏDV, geri qaytarılma, güzəşt və satışdan tutulan digər vergilər (əgər varsa) çıxılmaqla göstərilir.

Suyun satışından və kanalizasiya xidmətlərindən gəlirlər mütəmadi olaraq su sayğaclarının göstəriciləri (aylıq əsasla yoxlanılır) və sayğacın son göstəricisindən hesabat dövrünün sonunadək təxmin edilmiş müştərinin sudan istifadəsi əsasında uçota alınır. Azərbaycan Respublikasında son istifadəçi üçün su qiymətləri və çirkab su üzrə tariflər Azərbaycan Respublikasının Tarif Şurası tərəfindən nizamlanır.

Xidmətlərin satılması müqavilə üzrə göstəriləcək ümumi xidmətlərin müəyyən bir hissəsi olaraq faktiki göstərilmiş xidmətlər əsasında qiymətləndirilmiş konkret əməliyyatın tamamlanma mərhələsinə istinadən həmin xidmətlərin göstərildiyi uçot dövründə qeydə alınır.

Xərclər

Xərclər konsolidasiya edilmiş məcmu gəlir haqqında hesabatda funksiyalar üzrə təqdim edilir. Xərclərin xüsusiyyətlərinin təsnifatı Qrupun departamentləri və törəmə müəssisələrinin əməliyyat funksiyalarına əsaslanır.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

İşçilərin mükafatlandırılması

Əmək haqları, maaşlar, Azərbaycan Respublikasının Sosial Müdafiə Fonduna ayırmalar, ödənilmiş illik məzuniyyət və xəstəliklə bağlı məzuniyyət, mükafatlar və qeyri-monetar faydalar (misal üçün, sağlamlıqla bağlı xidmətlər) Qrupun işçiləri müvafiq xidmətləri göstərdiyi ildə hesablanır.

Əlaqəli tərəflər

Əlaqəli tərəflər haqqında məlumat *"Əlaqəli tərəflər barədə açıqlamalar"* adlı 24 saylı MUBS-a uyğun olaraq açıqlanır.

Dövlətin iqtisadi və sosial siyasəti Qrupun maliyyə vəziyyətinə, əməliyyat nəticələrinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsir edir. Dövlət Qrupun üzərinə Azərbaycan Respublikasındakı müştəriləri dövlətin nəzarət etdiyi qiymətlərlə davamlı olaraq su ilə təchiz etmək öhdəliyini qoymuşdur.

Əlaqəli tərəflər öz aralarında əlaqəli olmayan tərəflərin apara bilmədiyi əməliyyatları həyata keçirə bilər. Bununla yanaşı, əlaqəli tərəflər arasında aparılan əməliyyatların şərtləri, müddətləri və məbləğləri əlaqəli olmayan tərəflər arasında aparılan əməliyyatlarla eyni olmaya bilər. Əlaqəli tərəflərlə aparılan əməliyyatların xarakterinə görə onlar kommersiya cəhətdən müstəqil tərəflər arasında həyata keçirilən əməliyyatların şərtlərinə uyğun hesab edilə bilməz.

Səhvin düzəldilməsi

31 dekabr 2017-ci il tarixində başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları hazırlanarkən Qrup müəyyən etmişdir ki, əvvəlki illərdə səhv uçot nəticəsində dövlət investisiyaları və yığılmış zərərlər konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda düzgün əksini tapmamışdır.

Bu səhvi düzəltmək üçün Qrup 31 Dekabr 2016-cı il tarixinə başa çatan il üzrə müqayisəli məlumatı yenidən hesablamışdır:

31 Dekabr 2016-cı il tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabata təsir (hər maddə artım/ (azalma))

	Əvvəki hesabat üzrə	Səhvlərin düzəldilməsi	Yenidən hesablanmış
Dövlət investisiyaları	3,270,632	(204,327)	**3,066,305**
Yığılmış zərərlər	(5,600,479)	204,327	**(5,396,152)**
Cəmi kapital	(361,780)	–	**(361,780)**

Dəyişikliyin Qrupun konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatına və konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatına təsiri olmamışdır. Müqayisəli məlumatlar daxilində bütün açıqlama məbləğləri müvafiq olaraq dəyişdirilmişdir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Yenidən təsnifləşdirmə

Cari ilin təqdimatına uyğunlaşdırmaq məqsədilə keçən ilin konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatı və müvafiq qeyddə müəyyən yenidən təsnifləşdirmə edilmişdir. Bu yenidən təsnifləşdirmə nəticəsində Qrupun konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatı, konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatı, əməliyyatlarının nəticələri və kapitalına əhəmiyyətli təsir olmamışdır.

	Yenidən təsnifləşdirmə-dən əvvəl	Yenidən təsnifləşdirmə	Yenidən təsnifləşdirmə-dən sonra
31 Dekabr 2016-cı il tarixinə başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat			
Ticarət və digər kreditor borcları (uzunmüddətli)	–	79,440	79,440
Ticarət və digər kreditor borcları (qısamüddətli)	496,790	(79,440)	417,350

3. Yeni və ya yenidən baxılmış standartların və şərhlərin qəbul edilməsi

Qrup 1 yanvar 2017-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minən müəyyən standart və düzəlişləri ilk dəfə tətbiq etmişdir. Bu yeni standart və düzəlişlər ilk dəfə 2017-ci ildə tətbiq edilsə də, onlar Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərməmişdir. Hər bir yeni standartın mahiyyəti və təsiri aşağıda təsvir olunur:

"Açıqlama təşəbbüsü" - 7 saylı MUBS -a düzəlişlər

7 saylı *"Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat"* adlı MUBS-a düzəliş tələb edir ki, müəssisə maliyyə hesabatlarının istifadəçilərinə maliyyə fəaliyyətindən irəli gələn öhdəliklərdə dəyişiklikləri (o cümlədən pul vəsaitlərinin hərəkətindən irəli gələn və qeyri-nağd dəyişiklikləri) qiymətləndirmək imkanı verən açıqlamaları təqdim etsin. Müəssisə düzəlişləri ilk dəfə tətbiq etdiyi zaman əvvəlki dövrlər üzrə müqayisəli məlumatın təqdim edilməsi tələb olunmur. Düzəlişlər 1 yanvar 2017-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir. Düzəlişlərin tətbiqi Qrup tərəfindən əlavə məlumatların açıqlanması ilə nəticələnəcək.

12 saylı MUBS "Realizasiya edilməmiş zərər üçün təxirə salınmış akivlərin tanınması"-12 saylı MUBS-a düzəlişlər

Düzəlişlər izah edir ki, müəssisə gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlərin qaytarılması üçün çıxılmalar edə bildiyi vergiyə cəlb edilən mənfəətin mənbələrinin vergi qanunu ilə məhdudlaşdırılıb-məhdudlaşdırılmadığını nəzərdən keçilməlidir. Bundan əlavə düzəlişlər müəssisə tərəfindən gələcək vergiyə cəlb edilən mənfəətin necə müəyyən ediləcəyinə dair göstərişlər verir və hansı hallarda vergiyə cəlb edilən mənfəətə aktivlərin balans dəyərindən artıq bərpa məbləğinin daxil edilə bildiyini izah edir. Müəssisələr düzəlişləri retrospektiv qaydada tətbiq etməlidir. Lakin düzəlişlər ilk dəfə tətbiq edildiyi zaman ən erkən müqayisə dövrünün dövrün əvvəlinə kapitalında dəyişiklik, dövrün əvvəlinə bölüşdürülməmiş mənfəət və kapitalın digər komponentləri arasında dəyişikliyi bölüşdürmədən dövrün əvvəlinə bölüşdürülməmiş mənfəətdə (və ya müvafiq hallarda kapitalın digər komponentində) tanına bilər. Bu azadetməni tətbiq edən

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Yeni və ya yenidən baxılmış standartların və şərhlərin qəbul edilməsi (davamı)

müəssisələr bu faktı açıqlamalıdır. Düzəlişlər 1 yanvar 2017-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir. Qrup üçün bu düzəlişlərin əhəmiyyətli təsiri olmamışdır.

12 saylı MHBS üzrə Dəyişiklik (MHBS-ə 2014-2016 dövrünə illik təkmilləşdirmələr, 2016-cı ilin dekabr ayında dərc edilmişdir.)

Düzəlişlər nəticəsində aydın olurki standartın açıqlanma tələbləri (MHBS 12-nin B10-B16 paraqrafları)-nın ümumiləşdirilmiş maliyyə informasiyası istisna olmaqla müəssisələrə MHBS 5 *Satış üçün saxlanılan uzunmüddətli aktivlər və dayandırılmış əməliyyatlar* çərçivəsində tətbiq olunub. Dəyişikliklərin Qrupun Konsolidasiya olunmuş maliyyə hesabatları üzərində heç bir təsiri aşkar olunmamışdır.

Buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standartlar

Qrupun maliyyə hesabatlarının qüvvəyə minmə tarixində buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standartlar və şərhlər aşağıda göstərilir. Bu siyahıya Qrupun gələcək dövrlərdə tətbiq ediləcəyini əsaslı olaraq gözlədiyi standart və şərhlər daxildir. Qrup bu standartlar və düzəlişlər qüvvəyə mindikdə onları tətbiq etmək niyyətindədir.

Mövcud standartlarda yeniliklər

28 saylı MUBS -a düzəliş (MHBS 2014-2016 dövrünə illik təkmilləşdirmələr, 2016-cı ilin dekabr ayında dərc edilmişdir.)

Düzəliş, 1 Yanvar 2018-ci il tarixindən effektiv olmaqla (daha tez tətbiq olunmasına da icazə verilir) aydınlaşdırır ki, ortaq şirkət və ya yatırım fondu, sərmayə təşkilatı, pay fondundakı investisiyanın ədalətli dəyərinin qazanc və zərər ölçüsünə əsasən ölçülməsi ortaq şirkətdəki hər bir investisiya üçün mümkündür. Düzəlişin Qrupun Konsolidasiya olunmuş maliyyə hesabatlarına təsir etməsi gözlənilmir.

40 saylı İnvestisiya Əmlaklarının Transferi MUBS-a düzəliş (2016-cı ilin Dekabr ayında dərc edilmişdir.)

Düzəliş, 1 Yanvar 2018-ci il tarixindən effektiv olmaqla (daha tez tətbiq olunmasına da icazə verilir) aydınlaşdırır ki, İnvestisiya əmlakına və ya əmlakından transfer (Tikilməkdə olanlar da daxildir) yalnız o zaman ola bilər ki, onların istifadə qaydasının dəyişdiyinə dair sübut olsun. Düzəlişin Qrupun Konsolidasiya olunmuş maliyyə hesabatlarına maddi təsiri gözlənilmir.

2 saylı MHBS *Pay Alətləri əsasında Ödəmə Əməliyyatlarının Təsnifləşdirilməsi və Qiymətləndirilməsi* standartına düzəliş (2016-cı ilin iyun ayında dərc edilmişdir.)

1 Yanvar 2018-ci il (daha tez tətbiq olunmasına da icazə verilir) tarixinə və bu tarixdən sonrakı illik dövrlərə tətbiq olunacaq dəyişikliklər, pul vəsaitlərilə həyata keçirilən pay alətləri əsasında olan ödənişlərin hesablanmasında hüquqi və qeyri-hüquqi verilmə şərtlərinin, ödəmə mənbəyindən vergi öhdəliklərinin, pay alətləri əsasında əməliyyatların təsnifatının nağd ödənişdən kapitala əsaslı ödənişlərə dəyişməsinin ödəmə sövdələşmələrinin uçotuna olan təsirini, dəyişiklikərin pay alətlərinə əsaslanan ödəmələrin şərtləri üzərindəki təsirini müəyyən edir. Dəyişikliklərin Qrupun konsolidasiya olunmuş maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsiri gözlənilmir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Yeni və ya yenidən baxılmış standartların və şərhlərin qəbul edilməsi (davamı)

Buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standartlar (davamı)

4 nömrəli MHBS-a edilmiş *9 saylı MHBS-ın Tətbiqi* 4 saylı *Sığorta Müqavilələri* adlı MHBS-in tətbiqinə düzəlişlər

01 Yanvar, 2018-ci ildən etibarən və ya həmin tarixdən başlayan illik dövrlərə tətbiq olunan düzəlişlər sığortaçıya 9 saylı MHBS-in 17 saylı MHBS-dan əvvəl tətbiq edilməsi zamanı yarana biləcək dəyişiklikləri gəlir və xərc hesabatı əvəzinə digər gəlirlər daxilində tanıması seçimini verir. Bundan əlavə, fəaliyyətlərinin əhəmiyyətli hissəsi sığorta ilə bağlı olan şirkətlər müvəqqəti olaraq (2021-ci ilə qədər) 9 saylı MHBS-in tətbiqindən azaddırlar və 39 saylı MUBS-un tətbiqinə davam edə bilərlər. Qrup sığorta müqavilələri dərc etmədiyindən, adı çəkilən dəyişikliklərin Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsiri gözlənilmir.

10 saylı MHBS və 28 saylı MUBS – *İnvestor və Şirkət və ya Birgə Müəssisə arasında Aktivlərin Satışı və ya Artırılması* (Sentyabr, 2014-cü ildə dərc olunmuşdur)

Düzəlişlər iki standart arasında anlaşılmazlığın izah olunmasını nəzərdə tutur və gəlir və ya zərər əməliyyatının biznes əsaslı olduğu zaman tam, əks halda isə hissəvi olaraq tanınmasını özündə əks etdirir. İlkin olaraq tətbiq tarixi 1 Yanvar 2016-cı il tarixi olaraq qeyd olunan standartın tətbiq tarixi 2015-ci ilin Yanvar ayında qeyri müəyyən tarixə qədər təxirə salınmışdır, lakin ilkin tətbiq edilməyə icazə verilir. Bu dəyişikliyin Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsiri gözlənilmir.

Yeni standartlar

9 saylı MHBS "Maliyyə alətləri"

2014-cü ilin iyul ayında MUBSK 9 saylı *"Maliyyə alətləri"* adlı MHBS-nin yekun versiyasını buraxmışdır. Bu versiya 39 saylı *"Maliyyə alətləri: Tanıma və Ölçmə"* adlı MUBS-u və 9 saylı MHBS-nin bütün əvvəlki versiyalarını əvəz edir. Standart təsnifləşdirmə və ölçmə, dəyərsizləşmə və hedcinqin uçotu üzrə yeni tələbləri təqdim edir. 9 saylı MHBS 1 yanvar 2018-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir. Erkən tətbiqetməyə icazə verilir. Hedcinq uçotu istisna olmaqla, retrospektiv tətbiq tələb edilir, lakin müqayisəli məlumatın təqdim edilməsi məcburi deyil. Qrup hazırda 9 saylı MHBS-nin təsirini qiymətləndirir və yeni standart qüvvəyə mindikdə onu tətbiq etmək niyyətindədir.

15 saylı MHBS "Müştərilərlə müqavilələrdən gəlirlər"

15 saylı MHBS 2014-cü ilin may ayında buraxılmış və müştərilərlə müqavilələrdən irəli gələn gəlirlərə tətbiq ediləcək 5 mərhələli modeli tətbiq edir. 15 saylı MHBS-yə görə gəlirlər müəssisənin müştəriyə göndərdiyi mallar və ya xidmətlər əvəzində alınması gözlənilən vəsaiti əks etdirən məbləğdə tanınır.

Gəlirlər üzrə yeni standart MHBS-nin gəlirlərin tanınması üzrə bütün cari tələblərini əvəz edir. Standart 1 yanvar 2018-ci il tarixində başlayan və bu tarixdən sonrakı illik dövrlərə retrospektiv qaydada tam və ya düzəlişlər edilmiş şəkildə tətbiq edilməlidir. Erkən tətbiqetməyə icazə verilir. Qrup hazırda 15 saylı MHBS-nin təsirini qiymətləndirir və yeni standart qüvvəyə mindikdə onu tətbiq etmək niyyətindədir.

17 №-li MHBS *Sığorta müqavilələri* (2017-ci ilin may ayında dərc olunmuşdur)

4 №-li MHBS-ı əvəz edən, 1 yanvar 2021-ci il və bu tarixdən sonra başlayan hesabat dövrləri üçün etibarlı olan Standart sığorta öhdəliklərinin cari yerinə yetirilmə dəyərində ölçülməsini tələb edir və bütün sığorta müqavilələri üçün daha düzgün ölçü və təqdimat anlayışını təmin edir. Bu tələblər sığorta müqavilələri üçün sistematik, prinsip-əsaslı uçot hədəfinə nail olmaq üçün tərtib edilib və maliyyə hesabatlarının istifadəçilərinin sığorta müqavilələrindən mülkiyyətin maliyyə mövqeyi, maliyyə performansı və nağd pul axını üzərindəki təsirini qiymətləndirmələrinə əsas verir. O həm də oxşar prinsiplərin təkrar sığorta müqavilələrinə və investisiya müqavilələrinə tətbiq edilməsini tələb edir. Qrup nə sığorta, nə də təkrar sığorta müqavilələrinə sahib olmadığı üçün, Standartın konsoldasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsiri gözlənilmir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm mühasibat uçotu ehtimal və mühakimələri

Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması rəhbərlikdən gəlirlər, xərclər, aktivlər və öhdəliklərin hesabatdakı məbləğlərinə, əlavə edilən açıqlamalara və şərti öhdəliklərin açıqlanmasına təsir göstərə bilən fərziyyələr, ehtimallar və mühakimələr etməyi tələb edir. Bu ehtimal və mühakimələrə dair qeyri-müəyyənlik gələcək dövrlərdə təsiri olmuş aktiv və öhdəliyin balans dəyərinə əhəmiyyətli düzəliş etməyi tələb edən nəticələrə gətirib çıxara bilər.

Ehtimal və mühakimələr davamlı olaraq qiymətləndirilir və rəhbərliyin təcrübəsi və digər amillərə, o cümlədən mövcud şəraitdə məqbul sayılan gələcək hadisələrin baş verməsinin ehtimalları əsasındadır. Qrup konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları hazırlandıqda mövcud parametrlər üzrə fərziyyələr və təxminlərə əsaslanır. Lakin, mövcud hadisələr və gələcək hadisələr haqqında fərziyyələr bazarda dəyişikliklərə və ya Qrupun nəzarəti xaricində baş vermiş hadisələrə görə dəyişə bilər. Belə dəyişikliklər baş verdikdə fərziyyələrdə öz əksini tapır. Həmçinin, rəhbərlik mühasibat uçotu qaydalarının tətbiqi prosesində həmin təxminləri daxil etməyən müəyyən mülahizələr edir.

Bu konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında tanınmış məbləğlər üzrə ən mühüm təsiri olan mühakimələr və hesabat tarixində aktivlərin və öhdəliklərin balans dəyərinə əhəmiyyətli düzəlişə səbəb ola biləcək ehtimallara aşağıdakılar daxildir:

Ətraf mühitin qorunması ilə bağlı öhdəliklər

Qrup göstərdiyi fəaliyyət nəticəsində ətraf mühitə dəymiş zərərin ödənilməsi üçün təxmin edilən xərclər məbləğində ehtiyat ayırır. Ehtiyat kimi uçota alınmış məbləğ müvafiq konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat tarixinə qüvvədə olan Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalar Məcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq cari öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün tələb olunan xərclər əsasında hesablanmış ən dəqiq məbləğdir və qanunda baş vermiş əlavə və dəyişikliklər ilə əlaqədar olaraq dəyişə bilər. Dövlət orqanları ətraf mühitlə bağlı qanunvericiliyi və onun tətbiqini davamlı olaraq nəzərdən keçirir. 31 dekabr 2017-ci il and 31 dekabr 2016-cı il tarixlərinə ətraf mühitin bərpası ilə bağlı təxmin edilmiş öhdəlik sıfır məbləğində qiymətləndirilir. Bu şərtlərdən hər hansı birinin dəyişməsi Qrupun ayırdığı ehtiyatlar üzrə düzəlişlərin aparılmasına gətirib çıxara bilər.

Əsas vəsaitlər və qeyri-maddi aktivlərin faydalı istifadə müddəti

Rəhbərlik əsas vəsaitlər və qeyri-maddi aktivlərin təxmin edilən faydalı istifadə müddətini və müvafiq köhnəlmə və amortizasiya xərclərini müəyyən edir. Bu təxminlər Qrupun həmin aktivlər üzrə iqtisadi səmərə əldə etməyi planlaşdırdığı dövrə əsaslanır. Əgər faydalı istifadə müddəti əvvəlki illərdə təxmin edilmiş faydalı müddətdən aşağı olarsa, rəhbərlik köhnəlmə xərcini artıracaq və ya ləğv edilmiş və ya satılmış texniki cəhətdən köhnəlmiş aktivləri balansdan siləcəkdir. Faydalı istifadə müddətinə ən azı hər maliyyə ilinin sonunda yenidən baxılır. Yuxarıda qeyd olunan şərtlərin və ya təxminlərin hər hansı birində dəyişiklik olarsa, bu gələcəkdə köhnəlmə faizləri üzrə düzəlişlərin aparılmasına gətirib çıxara bilər.

Təxirə salınmış vergi aktivinin uçotu

Təxirə salınmış xalis vergi aktivi vergiyə cəlb olunan gəlirdən gələcək çıxılmalar vasitəsilə əldə olunan mənfəət vergisi məbləğlərindən ibarətdir və konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda qeydə alınır. Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri realizə oluna biləcəyi məbləğdə uçota alınır. Vergiyə cəlb olunan gələcək mənfəət və gələcəkdə yaranması ehtimal edilən vergi faydasının məbləğini ehtimal edərkən rəhbərlik son üç ilin vergiyə cəlb olunan mənfəətindən və mövcud şəraitdə məqbul hesab edilən gələcək gəlirlər üzrə təxminlərdən istifadə edir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm mühasibat uçotu ehtimal və mühakimələri (davamı)

Cari vergilər

Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərhlər və tez-tez edilən dəyişikliklərlə səciyyələnir. Bundan əlavə, Qrupun əməliyyatları və fəaliyyətinə tətbiq edilən vergi qanunvericiliyinin vergi orqanları tərəfindən şərhi rəhbərliyin şərhi ilə üst-üstə düşməyə bilər. Nəticədə, vergi orqanları əməliyyatlara qarşı iddialar irəli sürə və Qrupun müəssisələrinə əlavə əhəmiyyətli ola biləcək vergi, cərimə və faiz hesablana bilər.

Vergi və gömrük orqanları yoxlama ilindən əvvəlki üç təqvim ili üzrə vergi öhdəlikləri ilə bağlı yoxlama apara bilərlər. Müəyyən hallarda yoxlamalar daha uzun müddəti əhatə edə bilər.

31 dekabr 2017-ci və 2016-cı il tarixlərində rəhbərlik hesab edir ki, Qrup müvafiq qanunvericiliyi düzgün şərh edir və Qrupun vergi, valyuta və gömrük mövqelərinin müdafiə edilməsi mümkün olacaqdır.

Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Bərpa edilə bilməyən aktivlərin balans dəyərini əks etdirən hadisələr və ya şəraitə əsasən rəhbərlik hər bir hesabat tarixində bütün qeyri-maliyyə aktivlərinin mümkün dəyərsizləşməsi üzrə hər hansı əlamətlərin olub-olmamasını müəyyən edir. Qudvil və digər qeyri-müəyyən faydalı istifadə müddətinə malik olan qeyri-maddi aktivlər hər il və digər vaxtlarda dəyərsizləşmə göstəriciləri olduğu zaman dəyərsizləşmə üzrə yoxlanılır. Digər qeyri-maliyyə aktivləri bərpa edilə bilməyən balans dəyərinə dair əlamətlərin mövcud olduğu zaman dəyərsizləşmə üzrə yoxlanılır.

Qrupun fəaliyyətinin xarakterini nəzərə alaraq, potensial alıcılar ilə danışıqlar aparılmayana qədər aktivin ədalətli dəyəri haqqında məlumat əldə etmək adətən çətindir. Müvafiq olaraq, başqa cür qeyd olunmadığı halda, aşağıda göstərilən dəyərsizləşmə üzrə xərclərin müəyyən edilməsində istifadə edilən bərpa edilə bilən dəyər istifadə dəyəridir.

İstifadə dəyəri hesablanarkən rəhbərlik aktivlər və yaxud pul vəsaitlərini yaradan vahidlər üzrə gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini təxmin edir və onların cari dəyərini hesablamaq üçün uyğun diskont dərəcəsini seçir.

Qrup bir PVYV hesab olunmuşdur və dəyərsizləşmə bütün Qrup səviyyəsində müəyyən edilmişdir. PVYV-nin dəyəri vergidən əvvəl əsasla 13.26% (2016-cı il: 12.8%) dərəcə ilə gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılması yolu ilə hesablanmışdır və 567,416 AZN (2016-cı il: 543,282 AZN) məbləğində dəyərsizləşmə xərci müəyyən əsas vəsaitlərin balans dəyərinin (bu aktivlərin funksional istifadəsini nəzərə alaraq) silinməsi üçün konsolidasiya edilmiş məcmu gəlir haqqında hesabatda tanınmışdır.

Diskont dərəcəsinin hesablanması Qrup ilə bağlı spesifik vəziyyətlərə və əməliyyat seqmentlərinə əsaslanır və kapitalın orta çəkili dəyərindən ("KOÇD") irəli gəlir.

KOÇD hesablanarkən kapitalın dəyəri oxşar qrup məlumatlarından istifadə etməklə təxmin edilir və borcun dəyəri Qrupun ödəməli olduğu faiz hesablanan borc öhdəliklərinə əsaslanır. Xüsusi risklər ayrı-ayrı beta amillərini, bazar riskini və Qrupun həcmini tətbiq etməklə nəzərə alınır. Beta amilləri ictimaiyyətə açıq olan bazar məlumatlarına əsasən hər il qiymətləndirilir. Əgər hesablamada istifadə edilən təxmin edilmiş KOÇD rəhbərliyin təxmin etdiyindən 1 faiz yuxarı və ya aşağı olsaydı, o zaman dəyərsizləşmə zərərinin məcmu məbləği, müvafiq olaraq 68,715 AZN yuxarı və ya 53,865 AZN aşağı (2016-cı il: müvafiq olaraq, 41,450 AZN / 50,860 AZN) olardı.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm mühasibat uçotu ehtimal və mühakimələri (davamı)

Debitor borclarının dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlar

Debitor borclarının dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlar istehlakçıların debitor borclarının yığılması ehtimalının rəhbərlik tərəfindən qiymətləndirilməsinə əsaslanır. İstehlakçıların əhəmiyyətli maliyyə çətinlikləri, müqavilə üzrə tərəflərin müflisləşmə və ya maliyyə strukturunun yenidən təşkilinə məruz qalması ehtimalı və defolt və ya ödənişlərin gecikdirilməsi debitor borclarının potensial olaraq dəyərsizləşmiş olmasını əks etdirən göstəricilər hesab edilir. Əgər əsas müştərinin ödəniş qabiliyyətində pisləşmə baş verərsə və ya bu faktiki defolt təxminlərindən yuxarı olarsa, faktiki nəticələr bu təxminlərdən fərqlənə bilər. Əlavə olaraq, kiçik debitor borclarının böyük qismi oxşar qruplara birləşdirilir və məcmu şəkildə dəyərsizləşmə üzrə qiymətləndirilir. 12 aydan artıq dövriyyədə olan debitor borcları ümumilikdə müvafiq dəyərsizləşmə ehtiyatına silinir.

Debitor borcları üzrə əlavə pul vəsaitlərinin bərpası gözlənilmədikdə, debitor borcları müvafiq ehtiyatlara silinir.

Dəyərsizləşmə üzrə zərərlərə qarşı qiymətləndirilən debitor borcları üzrə pul vəsaitlərinin gələcək hərəkəti həmin aktivlərin müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinə, rəhbərliyin keçmişdə baş vermiş zərər halları nəticəsində vaxtı keçəcək məbləğlərin həcmi ilə münasibətdə təcrübəsinə və vaxtı keçmiş məbləğlərin geri ödənilməsinə əsasən təxmin edilir. Keçmiş dövrlərə təsir göstərməyən cari şəraitin təsirini əks etdirmək və cari dövrdə mövcud olmayan keçmiş şəraitin təsirini aradan qaldırmaq məqsədilə əvvəlki təcrübə müşahidə edilə bilən cari məlumatlara əsasən tənzimlənir.

İstifadə olunmamış məzuniyyət üçün ehtiyat

Qrupun istifadə olunmamış məzuniyyətin bir neçə il üzrə hesablanmış cəmi məbləğinin əvəzləşdirilməsi siyasəti mövcuddur. Bu siyasətə əsasən işçi öz məzuniyyət balansını mütləq istifadə etməlidir. Qrup istifadə olunmamış məzuniyyətə görə işçiyə heç bir ödəniş etmir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

5. Əsas vəsaitlər

Əsas vəsaitlərin balans dəyərində hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Torpaq	Binalar və tikililər	Obyektlər	Ötürücü qurğular	Maşın və avadanlıqlar	Nəqliyyat vasitələri	Dəftərxana və ofis avadanlıqları	Tamamlan-mamış tikililər	Cəmi
Maya dəyəri									
1 yanvar 2016-cı il tarixində	**21,660**	**21,083**	**28,309**	**166,122**	**44,875**	**32,929**	**4,626**	**2,951,725**	**3,271,329**
Əlavələr	–	–	2	61	1,052	228	49	519,944	**521,336**
Əvəzsiz verilmiş aktivlər	–	67	349	300	115	–	–	–	**831**
Köçürmələr	–	2,445	1,981	55,236	4,246	16	64	(63,988)	**–**
31 dekabr 2016-cı il tarixində	**21,660**	**23,595**	**30,641**	**221,719**	**50,288**	**33,173**	**4,739**	**3,407,681**	**3,793,496**
Əlavələr	–	–	23	23	476	308	131	622,780	**623,741**
Əvəzsiz verilmiş aktivlər	3	6,502	18	775	6	84	1	–	**7,389**
Köçürmələr	–	1,698	3,314	20,766	4,512	34	25	(30,349)	–
Silinmələr	–	–	(5)	(234)	(12)	–	(6)	–	**(257)**
31 dekabr 2017-ci il tarixində	**21,663**	**31,795**	**33,991**	**243,049**	**55,270**	**33,599**	**4,890**	**4,000,112**	**4,424,369**
Köhnəlmə və dəyərsizləşmə									
1 yanvar 2016-cı il tarixində	**(10,658)**	**(19,688)**	**(26,547)**	**(150,414)**	**(43,909)**	**(32,367)**	**(4,209)**	**(2,381,909)**	**(2,669,701)**
Köhnəlmə xərci	–	(465)	(816)	(11,615)	(5,080)	(634)	(290)	–	**(18,900)**
Dəyərsizləşmə xərci	(4,866)	(1,731)	(1,683)	(30,637)	(668)	(8)	(101)	(503,518)	**(543,212)**
31 dekabr 2016-cı il tarixində	**(15,524)**	**(21,884)**	**(29,046)**	**(192,666)**	**(49,657)**	**(33,009)**	**(4,600)**	**(2,885,427)**	**(3,231,813)**
Köhnəlmə xərci	–	(374)	(627)	(6,378)	(3,261)	(453)	(103)	–	**(11,196)**
Dəyərsizləşmə xərci	–	(1,551)	(2,171)	(22,127)	(1,174)	(2)	(50)	(540,297)	**(567,372)**
31 dekabr 2017-ci il tarixində	**(15,524)**	**(23,809)**	**(31,844)**	**(221,171)**	**(54,092)**	**(33,464)**	**(4,753)**	**(3,425,724)**	**(3,810,381)**
Xalis balans dəyəri									
31 dekabr 2016-cı il tarixində	**6,136**	**1,711**	**1,595**	**29,053**	**631**	**164**	**139**	**522,254**	**561,683**
31 dekabr 2017-ci il tarixində	**6,139**	**7,986**	**2,147**	**21,878**	**1,178**	**135**	**137**	**574,388**	**613,988**

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

5. Əsas vəsaitlər (davamı)

Əvəzsiz verilmiş aktivlər

31 dekabr 2017-ci və 2016-cı il tarixlərində başa çatan illər ərzində Qrupa müxtəlif dövlət və kommersiya təşkilatları tərəfindən müəyyən aktivlər (ötürücü borular və digər infrastrukturlar, nəqliyyat vasitələri və s.) əvəzsiz olaraq verilmişdir. 31 dekabr 2017-ci və 2016-cı il tarixlərinə əvəzsiz verilmiş aktivlərin ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsinə Qrup müstəqil qiymətləndiricini cəlb etmişdir. Əvəzsiz verilmiş aktivlərin ədalətli dəyəri 7,389 AZN məbləğində (2016-cı il: 831 AZN) müəyyən edilmiş və bunlar dövlət təşkilatlarının təqdim etdiyi aktivlərdən ibarət olmuşdur. Dövlət təşkilatlarından alınmış aktivlər konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında Dövlət investisiyaları kimi tanınmışdır (11-ci Qeydə bax).

Avans ödənişləri

Tamamlanmamış tikintiyə hələ həyata keçirilməmiş tikinti əməliyyatları və xidmətləri üçün avans ödənişləri daxildir. Bu avans ödənişlərinin xalis məbləğləri 31 dekabr 2017-ci il və 31 dekabr 2016-cı il tarixlərində, müvafiq olaraq 40,219 AZN və 31,463 AZN olmuşdur.

Borclar üzrə məsrəflərin kapitallaşdırılması

2005-ci ildən başlayaraq Qrup Bakıda və Azərbaycan Respublikasının digər regionlarında yeni su kəmərləri və rezervuarlar, həmçinin tullantıların idarə edilməsi və kanalizasiya sistemləri ilə bağlı bir neçə tikinti layihəsinə başlamışdır. Layihələr dövlət investisiyaları və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından kreditlər vasitəsilə maliyyələşdirilmişdir. 2017-ci il ərzində Qrup tərəfindən tikilməkdə olan obyektlər üzrə kapitallaşdırılmış borclar üzrə məsrəflərin cəmi məbləği 3,373 AZN (2016-cı il: 3,740 AZN) olmuşdur.

6. Vergilər üzrə debitor borcu

31 dekabr 2017-ci və 31 dekabr 2016-cı il tarixlərinə vergilər üzrə debitor borcları əsasən ilin sonuna ödənilməmiş və beləliklə də vergi haqqında bəyannamələrdə əvəzləşdirilməmiş alışlara və satıcının müvafiq xidmətləri göstərdikdən sonra əvəzləşdirilə bilən tikinti işləri üzrə avans ödənişlərinə aid 23,449 AZN ƏDV (31 dekabr 2016-cı il: 25,850 AZN) üzrə debitor borcundan ibarətdir.

Vergilər üzrə debitor borcu gələcək vergi öhdəlikləri ilə əvəzləşdirmə vasitəsilə və ya vergi orqanları tərəfindən birbaşa ödənilmiş pul vəsaitləri kimi bərpa olunur.

7. Mal-material ehtiyatları

Mal-material ehtiyatları aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	31 dekabr 2017-ci il	**31 dekabr 2016-cı il**
Materiallar	19,129	2,664
Mallar	7,630	1,368
Satış üçün mallar	2,482	1,149
Ehtiyat hissələri	605	533
Xammal	582	193
Yanacaq və sürtkü maddələri	22	29
Cəmi mal-material ehtiyatları	**30,450**	**5,936**

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

8. Ticarət və digər debitor borcları

Ticarət və digər debitor borcları aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	31 dekabr 2017-ci il	31 dekabr 2016-cı il
Suyun satışından debitor borcları	73,258	75,037
Çıxılsın: dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(58,063)	(65,944)
Cəmi ticarət debitor borcları	**15,195**	**9,093**
Digər debitor borcları	3,160	1,544
Cəmi ticarət və digər debitor borcları	**18,355**	**10,637**

31 dekabr 2017-ci il tarixində ticarət debitor borcları əsasən, müvafiq olaraq, 37,210 AZN və 36,048 AZN (31 dekabr 2016-cı il tarixində, müvafiq olaraq, 52,956 AZN və 22,081 AZN) məbləğlərində qeyri-əhali və əhaliyə verilən suyun satışı üzrə debitor borclarından ibarət olmuşdur. Suyun satışları üzrə ümumi kredit şərtlərinə billinq tarixindən sonra 30 gün ərzində ödəniş etmə tələbi daxildir. Suyun satış tarifləri dövlət qanunvericiliyinə uyğundur və Azərbaycan Respublikasının Tarif Şurası tərəfindən nizamlanır.

Debitor borclarının dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatda hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2017-ci il	2016-cı il
1 yanvar tarixində	**65,944**	**50,065**
İl ərzində ümidsiz borclar kimi silinmiş debitor borcları, bərpa edilmiş məbləği çıxmaqla	–	(689)
Ehtiyatda xalis dəyişiklik (Qeyd 19)	(7,881)	16,568
31 dekabr tarixində	**58,063**	**65,944**

Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş ticarət və digər debitor borclarının müddət üzrə təhlili:

	Cəmi	<30 gün	Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləş-məmiş.	Fərdi və məcmu şəkildə dəyərsizləş-miş
31 dekabr 2016-cı il	**76,581**	10,637	–	65,944
31 dekabr 2017-ci il	**76,418**	18,355	–	58,063

9. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri və məhdudiyyət qoyulmuş pul vəsaitləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	31 dekabr 2017-ci il	31 dekabr 2016-cı il
Köçürülməkdə olan pul vəsaitləri	1,124	719
Müxbir və hesablaşma hesabları	3,458	990
Kassada olan pul vəsaitləri	10	12
Digər pul vəsaitləri	2	2
Cəmi pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	**4,594**	**1,723**

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

9. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri və məhdudiyyət qoyulmuş pul vəsaitləri (davamı)

İlkin valyutada pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	31 dekabr 2017-ci il	**31 dekabr 2016-cı il**
AZN ilə bank qalıqları	4,462	1,592
ABŞ dolları ilə bank qalıqları	91	94
Avro ilə bank qalıqları	31	25
Kassada olan pul vəsaitləri	10	12
Cəmi pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	**4,594**	**1,723**

Məhdudiyyət qoyulmuş pul vəsaitləri aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	31 dekabr 2017-ci il	**31 dekabr 2016-cı il**
ƏDV üzrə depozit hesabı	315	493
Dövlət Xəzinədarlığında hesab	1,862	–
Xüsusi hesablar	–	932
Cəmi məhdudiyyət qoyulmuş pul vəsaitləri	**2,177**	**1,425**

Dövlət Xəzinədarlığında hesab Dövlət tərəfindən imzalanmış əmrə əsasən yaradılmışdır və Azərbaycan Respublikasının Dövlət Xəzinədarlığında saxlanılır. Qrupun əsasən özünün tikinti layihələrinin maliyyələşdirilməsi üçün istifadə olunan hesab üzrə birbaşa nəzarəti yoxdur və Dövlət Xəzinədarlığında verilən səlahiyyətli sorğulara əsasən Dövlət tərəfindən maliyyələşdirilir. Dövlət Xəzinədarlığı tərəfindən təsdiq olunmalı müvafiq vəsaitlər birbaşa olaraq təchizatçının hesabına köçürülür. Qrup bu ayırmaları Qrupun kapitalı daxilində Dövlət investisiyaları kimi uçota alır.

Bundan əlavə, Dövlət müvafiq kredit razılaşmalarının şərtlərinə uyğun olaraq həmin kredit razılaşmaları əsasında təqdim edilən vəsaitlərin istifadəsi məqsədilə beynəlxalq maliyyə təşkilatları üçün məqbul olan yerli kommersiya banklarında Xüsusi hesablar açmışdır. Xüsusi hesablar beynəlxalq maliyyə təşkilatlarının tətbiq etdiyi təlimatlar əsasında yaradılır, idarə edilir, yenidən doldurulur və ləğv edilir. Xüsusi hesablar xarici valyuta ilə saxlanılır va Qrupun onlar üzərində birbaşa nəzarəti yoxdur.

1 yanvar 2008-ci il tarixindən başlayaraq vergi orqanları ƏDV depozit hesablarını təqdim etmişdir və bu hesablar vasitəsilə əvəzləşdirilən və hesablanan ƏDV üzrə icbari ödəmələri tətbiq etmişdir. Bu yeni vergi qanunvericiliyinə uyğun olmaq üçün Qrup ƏDV üzrə depozit hesabını açmışdır. Bu qanunvericiliyə uyğun olaraq ƏDV depozit hesabındakı qalıq vergi orqanlarına 45 gün əvvəl bildiriş göndərməklə çıxarılır.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

10. Səhm kapitalı

Qrupun səhm kapitalı aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	31 dekabr 2017-ci il		31 dekabr 2016-cı il	
	Səhmlərin sayı	**Səhm kapitalı**	**Səhmlərin sayı**	**Səhm kapitalı**
"Azərsu" ASC	20,000,000	400,000	20,000,000	400,000
Törəmə müəssisələr				
"Sutikinti" İdarəsi	100	1,423	100	1,423
"Sukanal" Elmi Tədqiqat Layihələşdirmə İnstitutu	–	131	–	131
"Gəncə Sukanal" TSC	383,640	7,673	383,640	7,673
"Ağdaş Sukanal" TSC	53,568	1,071	53,568	1,071
"Göyçay Sukanal" TSC	53,568	1,071	53,568	1,071
"Şəki Sukanal" TSC	95,663	1,914	95,663	1,914
"Birləşmiş Sukanal" MMC	4,063,722	81,274	4,063,722	81,274

Qrupun əsas şirkəti "Azərsu" ASC "dövlət müəssisəsi" hüquqi statusuna malikdir. Qrupa hər birinin özünün səhm kapitalı olan 8 ayrı hüquqi müəssisə daxildir. 31 dekabr 2017-ci il və 31 dekabr 2016-cı il tarixlərinə "Azərsu" ASC nominal dəyəri 0.02 AZN olan 20,000,000 səhmi təsdiqləmiş və buraxmışdır. "Azərsu" ASC-nin bütün törəmə müəssisələrində tam nəzarət hüququ və 100% iştirak payı var.

2017-ci il ərzində Qrup Dövlət tərəfindən qəbul edilmiş başa çatdırılmış investisiya layihələrinin dəyəri əsasında 665 AZN (2016-cı il: 1,416,155 AZN) məbləğində əlavə ödənilmiş kapitalı uçota almışdır.

11. Dövlət investisiyaları

Dövlət investisiyaları aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	31 dekabr 2017-ci il	**31 dekabr 2016-cı il (yenidən hesablanmış*)**
Qeyri-maliyyə aktivləri formasında investisiyalar	47,819	38,205
Dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilmiş investisiyalar	2,765,200	2,238,857
Dövlət zəmanəti ilə beynəlxalq maliyyə təşkilatları tərəfindən maliyyələşdirilmiş investisiyalar	1,061,391	789,243
Cəmi dövlət investisiyaları	**3,874,410**	**3,066,305**

Dövlət investisiyalarının qalığı Qrupun müxtəlif əsaslı və digər məsrəflərini maliyyələşdirmək üçün Dövlət Büdcəsinin vəsaitləri, beynəlxalq maliyyə təşkilatları tərəfindən maliyyələşdirilən Dövlət borcları, eləcə də Dövlət tərəfindən Qrupa əvəzsiz olaraq verilmiş qeyri-maliyyə aktivlərindən ibarət olmuşdur.

5-ci Qeyddə göstərildiyi kimi, 2017-ci il ərzində müxtəlif büdcə təşkilatları tərəfindən keçid tarixində əvəzsiz verilmiş qeyri-maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyəri 7,389 AZN (2016-cı il: 831 AZN) məbləğində olmuşdur.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

12. Faiz hesablanan kreditlər və borc öhdəlikləri

Faiz hesablanan kreditlər və borc öhdəlikləri aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	31 dekabr 2017-ci il	31 dekabr 2016-cı il
Beynəlxalq maliyyə institutları tərəfindən maliyyələşdirilən dövlət kreditləri	167,268	167,434
Maliyyə Nazirliyindən dövlət kreditləri	71,466	38,939
Yerli banklardan kreditlər	71	215,556
Cəmi kreditlər	**238,805**	**421,929**

Qrupun kreditlərinin cari hissəsi aşağıdakı maliyyə institutları tərəfindən təqdim olunmuşdur:

Maliyyə institutu	Müqavilə üzrə faiz dərəcəsi	İlkin valyuta	Bitmə tarixi	31 dekabr 2017-ci il	31 dekabr 2016-cı il
Dünya Bankı (BİA)	0.75%	XBH	may 2030-cu il	8,434	9,207
Dünya Bankı (BİA)	0.75%	XBH	noyabr 2037-ci il	1,075	1,148
KfW	0.75%	Avro	iyun 2040-cı il	979	899
KfW	0.75%	Avro	dekabr 2045-ci il	1,163	880
Natixis	2.45%	Avro	sentyabr 2030-cu il	4,442	4,078
AİB	2.5%	XBH	noyabr 2036-cı il	3,068	2,631
Azərbaycan Beynəlxalq Bankı	1%	AZN	iyul 2025-ci il	71	23,972
Cəmi qısamüddətli kreditlər və uzunmüddətli kreditlərin cari hissəsi				**19,232**	**42,815**

Qrupun kreditlərinin uzunmüddətli hissəsi aşağıdakı maliyyə institutları tərəfindən təqdim olunmuşdur.

Maliyyə institutu	Müqavilə üzrə faiz dərəcəsi	İlkin valyuta	Bitmə tarixi	31 dekabr 2017-ci il	31 dekabr 2016-cı il
Dünya Bankı (BİA)	0.75%	XBH	may 2030-cu il	32,538	40,232
Dünya Bankı (BİA)	0.75%	XBH	noyabr 2037-ci il	4,154	5,133
KfW	0.75%	Avro	iyun 2040-cı il	21,217	20,268
KfW	0.75%	Avro	dekabr 2045-ci il	31,391	24,651
Natixis	2.45%	Avro	sentyabr 2030-cu il	46,633	47,700
AİB	2.5%	XBH	noyabr 2036-cı il	12,174	10,607
Azərbaycan Beynəlxalq Bankı	1%	AZN	iyul 2025-ci il	–	191,584
Maliyyə Nazirliyi	0%	AZN	dekabr 2027-ci il	11,006	10,898
Maliyyə Nazirliyi	0%	ABŞ dollan	dekabr 2027-ci il	26,948	28,041
Maliyyə Nazirliyi	0%	ABŞ dollan	avqust 2028-ci il	16,284	–
Maliyyə Nazirliyi	0%	ABŞ dollan	avqust 2030-cu il	17,228	–
Cəmi uzunmüddətli kreditlər				**219,573**	**379,114**

Qrupun kreditlərinin üzləşdirilməsi aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2016-cı il	Nağd hesablaş-malar	Qeyri-nağd hesablaşmalar: Dövlət tərəfindən ödənilən	Qeyri-nağd hesablaşmalar: Məzənnə fərqi və digər	31 dekabr 2017-ci il
Faiz hesablanan kreditlər və borc öhdəlikləri	421,929	–	(235,657)	52,533	238,805
Cəmi kreditlər	**421,929**	**–**	**(235,657)**	**52,533**	**238,805**

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

12. Faiz hesablanan kreditlər və borc öhdəlikləri (davamı)

Beynəlxalq maliyyə institutlarından kreditlər

Beynəlxalq maliyyə institutlarından kreditlər Azərbaycan Respublikasının su təchizatı sisteminin inkişafı və təkmilləşdirilməsi ilə bağlı layihələrin maliyyələşdirilməsi üçün birbaşa Dövlətə verilən kreditləri əks etdirir. Dövlət öz növbəsində eyni şərtlərlə Dövlət və Qrup arasında təkrar maliyyələşdirmə haqqında razılaşma vasitəsilə Qrupa bu kreditlər üzrə müvafiq hüquq və öhdəlikləri ötürmüşdür.

Dünya Bankından (BİA) alınmış kreditlər

6 iyul 1995-ci il tarixində Dövlət Dünya Bankı qrupuna daxil olan Beynəlxalq İnkişaf Assosiasiyası ("BİA") ilə 38,800 min XBH (93,714 AZN) məbləğində kredit razılaşması imzalamışdır. 30 iyun 2003-cü il tarixində Dövlət BİA ilə 9,673 min XBH (23,363 AZN) məbləğində daha bir kredit razılaşması imzalamışdır. Bu kredit razılaşmalarına əsasən illik effektiv faiz dərəcəsi 0.75%-dir və bu kreditlər, müvafiq olaraq, 2030-cu və 2037-ci illərədək ödənilməlidir. Kreditlər "Böyük Bakının Su Təchizatı Sisteminin Yenidənqurulması Layihəsi"-nin maliyyələşdirilməsi üçün verilmişdir.

KfW-dan kreditlər

25 sentyabr 2006-cı il tarixində Almaniya hökumətinə məxsus inkişaf bankı Kreditanstalt für Wiederaufbau ("KfW") tərəfindən Dövlətə illik effektiv faiz dərəcələri 0.75% və 0.75% olan və ödəmə müddəti 2040-cı və 2045-ci illərdə başa çatan, müvafiq olaraq, 14,827 min Avro (30,109 AZN) və 26,350 min Avro (53,509 AZN) məbləğlərində iki kredit verilmişdir. Kreditlər "Bələdiyyə infrastrukturu üçün Açıq Proqram" layihəsinin maliyyələşdirilməsi üçün verilmişdir. 31 dekabr 2017-ci il tarixinə kreditlər üzrə cəmi azalmış məbləğ, müvafiq olaraq, 14,827 min Avro (30,109 AZN) və 17,756 min Avro (36,057 AZN) olmuşdur (31 dekabr 2016-cı il: müvafiq olaraq, 14,731 min Avro (27,464 AZN) və 14,556 min Avro (27,138 AZN)).

Natixis-dən kredit

30 sentyabr 2006-cı il tarixində fransız korporativ və investisiya bankı olan Natixis Fransa Respublikası adından Dövlətə illik effektiv faiz dərəcəsi 2.45% olan və ödəmə müddəti 2030-cu ildə başa çatan 35,000 min Avro (71,075 AZN) məbləğində kredit verilmişdir. Kredit "Hövsan tullantılarının idarəedilməsi sisteminin, Zığ nasos stansiyasının rekonstruksiyası" adlı layihənin maliyyələşdirilməsi üçün verilmişdir.

Asiya İnkişaf Bankından kredit

29 noyabr 2005-ci il tarixində Asiya İnkişaf Bankı ("AİB") tərəfindən Dövlətə illik effektiv faiz dərəcəsi 2.5% olan və ödəmə tarixi 2036-cı ildə başa çatan 5,428 min XBH (13,110 AZN) məbləğində kredit verilmişdir. Kredit "Şəhər su təchizatı və kanalizasiya layihəsi" adlı layihənin maliyyələşdirilməsi üçün verilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyindən kreditlər

29 noyabr 2016-cı il tarixində Qrup Maliyyə Nazirliyindən 17,382 min ABŞ dolları (29,551 AZN) və 11,943 AZN məbləğlərində iki faizsiz kredit almışdır. Müqavilələrə görə kreditlərin geri qaytarılması ildə iki dəfə 8 bərabər hissə olmaqla 2024-cü ildə başlayaraq 2027-ci ilin dekabr ayında başa çatacaq. Əlavə olaraq, 7 iyun 2017-ci il tarixində Qrup Maliyyə Nazirliyindən 11,183 min ABŞ dolları (19,012 AZN) məbləğində faizsiz kredit almışdır. Müqavilələrə görə kreditlərin geri qaytarılması ildə iki dəfə 8 bərabər hissə olmaqla müvafiq olaraq 2025-ci ildə başlayaraq 2028-ci ilin avqust ayında başa çatacaq.
Bundan əlavə, Maliyyə Nazirliyi 2017-ci ilin sonunda Qrupa 11,280 min ABŞ dolları (19,177 AZN) məbləğində faizsiz kredit vermişdir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

12. Faiz hesablanan kreditlər və borc öhdəlikləri (davamı)

Azərbaycan Respublikasının Beynəlxalq Bankından kredit

15 iyul 2016-cı il tarixində Qrup Azərbaycan Respublikasının Beynəlxalq Bankı ilə faiz dərəcəsi illik 1% olmaqla 239,720 AZN məbləğində dövlət zəmanəti əsasında kredit razılaşmasını imzalamışdır. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Qrup cari infrastruktur layihələrinin maliyyələşdirilməsi üçün bu kreditin tam məbləğində vəsait yönəltmişdir. Nazirlər Kabinetinin 14 mart 2017-ci tarixli 201S saylı sərəncamına əsasən kredit Təminat Fondu hesabına bağlanmışdır. 31 dekabr 2017-ci il tarixinə kredit üzrə 71 AZN məbləğində ödənilməmiş yığılmış faiz qalığı mövcuddur.

13. Ehtiyatlar

Ehtiyatlar aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	31 dekabr 2017-ci il	**31 dekabr 2016-cı il**
İstifadə olunmamış məzuniyyət	6,367	6,111
Məhkəmə işləri üzrə ehtiyat	3,627	1,473
Digər	120	119
Cəmi ehtiyatlar	**10,114**	**7,703**

Məhkəmə işləri üzrə ehtiyat

Məhkəmə işləri üzrə ehtiyat Qrupa qarşı cari tikinti layihələri ilə bağlı yaranmış faktiki və ehtimal olunan iddiaları əks etdirir.

14. Digər vergilər və cərimələr üzrə kreditor borcu

Mənfəət vergisi istisna olmaqla vergilər və cərimələr üzrə kreditor borcu aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	31 dekabr 2017-ci il	**31 dekabr 2016-cı il**
ƏDV	(11,378)	1,035
İqtisadi və maliyyə cərimələri	8,307	23,130
Əmlak vergisi	5,428	7,604
Mənbədən tutulan vergi	221	1,266
Torpaq vergisi	2,364	4,343
Gəlir vergisi	(1,185)	(3,435)
Yol vergisi	138	215
Cəmi digər vergilər və cərimələr üzrə kreditor borcu	**3,895**	**34,158**

İqtisadi və maliyyə cərimələri yerli maliyyə hesabatlarının gec təqdim edilməsi, yerli hesabatlarda nöqsanlar və digər sanksiyalardan ibarətdir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

15. Ticarət və digər kreditor borcları

Ticarət və digər kreditor borcları aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	31 dekabr 2017-ci il	31 dekabr 2016-cı il
Tikinti ilə bağlı kreditor borcları	314,424	297,208
Ticarət kreditor borcları	98,090	118,370
Hesablanmış öhdəliklər	42,436	44,083
Digər kreditor borcları	1,443	1,210
Cəmi maliyyə kreditor borcları	**456,393**	**460,871**
Sosial Müdafiə Fonduna ödəniləcək məbləğlər	32,824	31,413
İşçilərə ödəniləcək məbləğlər	4,778	4,506
Cəmi ticarət və digər kreditor borcları	**493,995**	**496,790**

Qrupun cəmi kreditor borcları tikinti xidmətlərinə görə kreditor borcları və təchizatçılar tərəfindən Qrupa təqdim edilmiş material, nəqliyyat, su təchizatı, enerji və kommunal xidmətlərə görə kreditor borclarından ibarətdir.

16. Əlaqəli tərəflərlə qalıqlar və əməliyyatlar

Baş rəhbərliyə ödənişlər

Qrupun baş rəhbərliyinə Qrupun sədri və altı müavini daxildir. Sədr Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən təyin edilir, müavinlər isə Sədr tərəfindən müəyyən edilir. Baş rəhbərliyin üzvləri təsdiqlənmiş əmək haqqı cədvəlinə uyğun olaraq Qrup tərəfindən əmək haqqı və mükafatlarla təmin edilir. 2017-ci il ərzində baş rəhbərliyə cəmi ödənişlər 269 AZN (2016-cı il: 132 AZN) təşkil etmişdir.

Əhəmiyyətli əməliyyatlar

Dövlətlə bütün əməliyyatlar 10-cu, 11-ci, 12-ci və 24-cü Qeydlərdə açıqlanır.

Qrupun əhəmiyyətli əməliyyatlar apardığı və ya hesablaşmalar üzrə əhəmiyyətli qalıqlara malik olduğu əlaqəli tərəflərlə münasibətlər aşağıda göstərilir.

Qrupun əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə qalıqları aşağıda əks etdirilir:

		Dövlət və onun nəzarətində olan müəssisələr	
	Qeyd	31 dekabr 2017-ci il	31 dekabr 2016-cı il
Ticarət debitor borclarının ümumi məbləği		30,647	42,744
Ticarət debitor borclarının dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlar		(22,086)	(37,565)
Digər debitor borcları		1,809	1,526
Vergilər üzrə debitor borcu		34,827	25,850
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri		302	820
Məhdudiyyət qoyulmuş pul vəsaitləri	9	2,179	1,425
Uzunmüddətli borc öhdəlikləri	12	(219,573)	(379,114)
Qısamüddətli borc öhdəlikləri		(19,232)	(42,815)
Qısamüddətli ticarət və digər kreditor borcları		(143,097)	(86,054)
Vergilər üzrə kreditor borcu		(15,525)	(36,275)
Alınmış avanslar		(1,487)	(589)
Təxirə salınmış gəlirlər		(70)	(133)

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

16. Əlaqəli tərəflərlə qalıqlar və əməliyyatlar (davamı)

Əhəmiyyətli əməliyyatlar (davamı)

31 dekabr 2017-ci və 2016-cı il tarixlərində başa çatmış illər üzrə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aşağıdakı kimi olmuşdur:

		Dövlət və onun nəzarətində olan müəssisələr	
	Qeyd	**2017**	**2016**
Satışdan gəlirlər		45,847	45,920
Enerji məsrəfləri	19	(44,807)	(33,641)
Təhlükəsizlik xərcləri		(3,858)	(3,771)
Su alışı		(50)	(4,181)
Digər xərclər		(31,134)	(24,828)
Rabitə xərcləri		(143)	(378)

Əlaqəli tərəflərə satışlar və onlardan alışlar aşağıdakı bazar dərəcəsindən aşağı faizlə verilmiş Dövlət kreditlərindən başqa kommersiya cəhətdən bir-birindən asılı olmayan tərəflər arasındakı əməliyyatlarda üstünlük təşkil edən şərtlərə uyğun şərtlərlə aparılır. İlin sonuna olan qalıqlar zəmanətsizdir və borc öhdəlikləri istisna olmaqla faizsizdir. Əlaqəli tərəflər üzrə debitor və ya kreditor borclarına dair heç bir zəmanət təqdim olunmamış və ya alınmamışdır.

17. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi

Maliyyə riski amilləri

Fəaliyyətin adi gedişində Qrup kredit, likvidlik və bazar risklərinə məruz qalır. Bazar riskləri alınan və satılan malların dəyişkən qiymətləri, digər xammalların qiymətləri, valyuta məzənnələri və faiz dərəcələri dəyişmələri nəticəsində yaranır. Bazar qiymətlərindəki bu cür dəyişikliklər, dərəcəsindən asılı olaraq, Qrupun maliyyə vəziyyətinin dəyişməsinə səbəb ola bilər. Qrupun ümumi risk idarəetmə proqramı maliyyə bazarlarının qeyri-müəyyənliklərini əhatə edir və Qrupun maliyyə fəaliyyətinə potensial mənfi təsiri azaltmağı nəzərdə tutur. Maliyyə nəticələrinə təsir edə bilən müxtəlif risklərin səmərəli şəkildə idarə edilməsi üçün Qrupun əsas strategiyası güclü maliyyə mövqeyinin qorunub saxlanmasından ibarətdir. İdarəetmə üzrə müəyyən edilmiş rəsmi prosedurların olmamasına baxmayaraq, Qrupun rəhbərliyi maliyyə risklərini cari bazar mövqeyinə istinadən müəyyən edir və qiymətləndirir.

Valyuta riski

Qrup fəaliyyətin adi gedişində müxtəlif xarici valyutalar üzrə məzənnə riskinə məruz qalır. Xarici valyuta üzrə məzənnə riskləri əsasən gələcək kommersiya əməliyyatlarından, aktiv və öhdəliklər funksional valyutadan fərqli valyutada ifadə edildikdə, uçota alınmış aktiv və öhdəliklərdən yaranır.

Bütün digər dəyişənlərin sabit qalması şərti ilə, Qrupun vergidən sonra mənfəətinə ABŞ dolları, Avro və XBH üzrə məzənnələrdəki mümkün dəyişikliklərin təsiri üzrə təhlil aşağıdakı cədvəldə göstərilir və Qrupun kapital balansına əhəmiyyətli təsiri mövcud deyildir:

31 dekabr 2017-ci il	**Məzənnənin dəyişməsi**	**Vergidən sonrakı mənfəətə təsir**
ABŞ dolları / AZN	10%(-10%)	(17,399)/17,399
Avro/AZN	10%(-10%)	(13,168)/13,168
XBH/AZN	1%(-1%)	(614)/614

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

17. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Valyuta riski (davamı)

31 dekabr 2016-cı il	Məzənnənin dəyişməsi (+/–)	Vergidən sonrakı mənfəətə təsir
ABŞ dolları / AZN	20%/(-20%)	(18,737)/18,737
Avro/AZN	20%/(-20%)	(20,368)/20,368
XBH/AZN	1%/(-1%)	(552)/552

Qrupun bütün digər valyutalar üzrə məzənnə dəyişikliklərinə məruz qalması riski əhəmiyyətli deyil.

Kredit riski və kredit risklərinin konsentrasiyası

Kredit riski qarşı tərəfin müqavilə üzrə öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi təqdirdə Qrupa dəyə biləcək potensial maliyyə zərəridir.

Qrupun kredit riskinə məruz qalan maliyyə alətləri ilk növbədə pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, ticarət və digər debitor borclarıdır.

Qrupun məruz qaldığı kredit riskinin maksimum dərəcəsi maliyyə aktivlərinin balans dəyəri üzrə əks etdirilir və aşağıdakı cədvəldə aktivlərin kateqoriyalarına görə təsnifləşdirilir:

	31 dekabr 2017-ci il	31 dekabr 2016-cı il
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	4,584	1,711
Ticarət və digər debitor borcları	18,355	10,637
Cəmi maksimal kredit riski	**22,939**	**12,348**

Qrup pul vəsaitlərini Azərbaycan Respublikasında tanınmış maliyyə təşkilatlarında saxlayır. Qrup hesablarını saxladığı bankların statusuna daim nəzarət edir. Qrup özəl sektorda fəaliyyət göstərən müştərilər və əlaqəli olmayan digər üçüncü şəxslərlə ticarət balansından yaranan kredit riskini onların ödəmə qabiliyyətini daimi nəzarət altında saxlamaqla azaldır. Dəyərsizləşmə üzrə tələb iri müştərilər üçün hər hesabat tarixində fərdi əsasla təhlil edilir. Əlavə olaraq, bir çox xırda debitor borcları oxşar qruplara qruplaşdırılıb məcmu şəkildə dəyərsizləşmə üzrə qiymətləndirilir. Hesablama faktiki hesablanmış ilkin məlumatlara əsaslanır. Hesabat tarixində kredit riskinə məruz qalmanın maksimal dərəcəsi maliyyə aktivlərinin hər sinfinin balans dəyəridir. Qrup təminat kimi girov saxlamır. Qrupun rəhbərliyi hesab edir ki, gələcəkdə qaytarılması gözlənilməyən bütün debitor borcları üçün konsolidasiya edilmiş hazırkı maliyyə hesabatlarında dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatlar hesablandığına görə Qrup mövcud debitorlarla bağlı yüksək kredit riskinə məruz qalmır.

Likvidlik riski

Likvidlik riski Qrupun ödəmə vaxtı çatmış maliyyə öhdəliklərini yerinə yetirə bilməyəcəyi təqdirdə yaranan riskdir. Likvidliyin idarə edilməsinə Qrupun yanaşması həm adi, həm də qeyri-adi şəraitdə, qəbul ediməyən zərər çəkməyərək və ya Qrupun nüfuzuna ziyan vurmayaraq, öhdəlikləri yerinə yetirməli olanda kifayət qədər likvidliyi təmin etməkdən ibarətdir. Likvidlik riskini idarə edərkən Qrup kifayət qədər pul ehtiyatları və borc öhdəlikləri saxlamalı, proqnozlaşdırılmış və faktiki pul vəsaitlərinin hərəkətinə davamlı olaraq nəzarət etməlidir.

Likvidlik riskinin düzgün idarə olunması funksiyasına kifayət qədər dövriyyə kapitalının saxlanması və bazar mövqelərinin bağlana bilməsi daxildir. 2-ci Qeyddə göstərildiyi kimi, Qrup fəaliyyətini davam etdirmək və cari investisiya layihələrini başa çatdırmaq üçün Dövlətdən əhəmiyyətli miqdarda maliyyə vəsaitlərini alma imkanından asılı olaraq qalır.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

17. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Likvidlik riski (davamı)

Qrupun bütün maliyyə öhdəlikləri qeyri-törəmə maliyyə alətlərindən ibarətdir. Aşağıdakı cədvəldə Qrupun maliyyə öhdəlikləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat tarixindən müqavilədə nəzərdə tutulan ödəmə tarixinədək qalan dövr üzrə müvafiq ödəmə müddətlərinə görə təsnifləşdirilir. Cədvəldə göstərilən məbləğlər müqavilədə nəzərdə tutulan diskont edilməmiş pul vəsaitlərinin hərəkətini əks etdirir.

Maliyyə öhdəliklərinin ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıda göstərilir:

31 dekabr 2017-ci il	3 aydan az	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Cəmi
Ticarət və digər maliyyə kreditor borcları	380,105	–	76,288	–	**456,393**
Faiz hesablanan kreditlər və borc öhdəlikləri	938	14,267	73,833	160,696	**249,734**
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	**381,043**	**14,267**	**150,121**	**160,696**	**706,127**

31 dekabr 2016-cı il	3 aydan az	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Cəmi
Ticarət və digər maliyyə kreditor borcları	381,431	–	79,440	–	**460,871**
Faiz hesablanan kreditlər və borc öhdəlikləri	12,877	32,127	178,777	230,474	**454,255**
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	**394,308**	**32,127**	**258,217**	**230,474**	**915,126**

Kapitalın idarə edilməsi

Kapitalın idarə edilməsində Qrupun əsas məqsədi düzgün investisiya qərarları qəbul etməklə biznes əməliyyatlarının maliyyələşdirilməsi və davam etdirilməsi üçün güclü kapital bazasının təmin edilməsi və dövlətin, investorun və kreditorun işgüzar fəaliyyətinin dəstəklənməsindən ibarətdir.

Qrup 100% Azərbaycan Respublikasının hökumətinə məxsusdur və tikinti layihələrinin həyata keçirilməsi üçün vaxtaşırı olaraq Dövlət investisiyaları şəklində vəsaitlər alır. Kapitala qoyuluşların və əlavələrin dövlətin qərarlarından asılı olduğunu və kapitalın səviyyəsinə dair tələblərin və məhdudiyyətlərin qoyulmadığını nəzərə alsaq Qrup tərəfindən kapitalın idarə edilməsi ilə bağlı xüsusi qaydalar işlənib hazırlanmamışdır.

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri alətin könüllü tərəflər arasında məcburi və ya ləğv etmə satışı olmayan cari əməliyyatlar zamanı mübadilə edilə bildiyi məbləğlə müəyyən edilir. Maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri Qrup tərəfindən mövcud bazar məlumatlarından (əgər varsa) və müvafiq qiymətləndirmə metodlarından istifadə etməklə müəyyən edilmişdir. Lakin, təxmin edilən ədalətli dəyərin müəyyən edilməsi üçün bazar məlumatlarını şərh edərkən peşəkar mülahizələr irəli sürmək vacibdir. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən edərkən rəhbərlik bütün mövcud bazar məlumatlarından istifadə edir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

17. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri (davamı)

Aşağıdakı cədvəldə Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında əks etdirilmiş maliyyə alətləri balans dəyərləri və ədalətli dəyər sinifləri üzrə müqayisə edilir:

31 dekabr 2017-ci il	Balans dəyəri	Ədalətli dəyər
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	4,584	4,584
Ticarət və digər maliyyə debitor borcları	18,355	18,355
Uzunmüddətli ticarət və digər maliyyə kreditor borcları	(76,288)	(76,288)
Qısamüddətli ticarət və digər maliyyə kreditor borcları	(417,707)	(417,707)
Uzunmüddətli bank kreditləri	(219,573)	(159,640)
Qısamüddətli bank kreditləri	(19,232)	(19,232)

31 dekabr 2016-cı il	Balans dəyəri	Ədalətli dəyər
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	1,711	1,711
Ticarət və digər maliyyə debitor borcları	10,637	10,637
Uzunmüddətli ticarət və digər maliyyə kreditor borcları	(79,440)	(79,440)
Qısamüddətli ticarət və digər maliyyə kreditor borcları	(417,350)	(417,350)
Uzunmüddətli bank kreditləri	(379,114)	(280,740)
Qısamüddətli bank kreditləri	(42,815)	(42,815)

Ədalətli dəyərlər qiymətləndirilərkən, aşağıdakı metod və fərziyyələrdən istifadə edilmişdir:

i. Qısamüddətli maliyyə aktivləri və öhdəlikləri, əsas etibarı ilə bu alətlərin qısamüddətli olduğuna görə, balans dəyərlərini təxmin edir.

ii. Uzunmüddətli borc öhdəlikləri Qrup tərəfindən faiz dərəcələri, ölkə üzrə xüsusi risk amilləri, müştərinin fərdi krediti ödəmə qabiliyyəti və maliyyələşdirilən layihənin risk xüsusiyyətləri kimi parametrlərə əsaslanaraq qiymətləndirilir.

18. Satışdan gəlirlər və təxirə salınmış gəlirlər

Satışdan gəlirlər aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	31 dekabr 2017-ci il tarixində başa çatan il	31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il
Su satışı	110,621	115,545
Kanalizasiya xidmətləri	51,449	41,183
Digər satışlardan gəlirlər	3,675	3,109
Cəmi satışlardan gəlirlər	**165,745**	**159,837**

Digər satışlardan gəlirlər əsasən su sayğaclarının satışından və elmi tədqiqat və layihələndirmə işlərindən ibarətdir.

Təxirə salınmış gəlirlər 31 dekabr 2017-ci il tarixinə 7,664 AZN (31 dekabr 2016-cı il: 6,288 AZN) məbləğində su təchizatı və kanalizasiya xidmətləri üçün müştərilərdən alınmış avanslardan ibarət olmuşdur. Bundan əlavə, bu təxirə salınmış gəlirlər qalığı müştərilərə verilmiş texniki şərtlərə əsasən əldə edilmiş avanslardan ibarətdir və 31 dekabr 2017-ci il tarixinə 1,074 AZN (31 dekabr 2016-cı il: 1,140 AZN) məbləğində olmuşdur.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

19. Xərclər

31 dekabr 2017-ci və 2016-cı il tarixlərində başa çatan illər üzrə satışların maya dəyəri, inzibati xərclər, satış və paylama xərcləri və digər əməliyyat xərcləri aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

2017	Satışların maya dəyəri	İnzibati xərclər	Satış və paylama xərcləri	Digər əməliyyat xərcləri	Cəmi
Əsas vəsaitlərin dəyərsizləşməsi	–	–	–	567,372	**567,372**
Qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşməsi	–	–	–	44	**44**
Əmək haqqı, maaş və sosial müdafiə xərcləri	28,749	7,803	41,697	–	**78,249**
Əsas vəsaitlərin köhnəlməsi	5,166	315	5,715	–	**11,196**
Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası	–	73	–	–	**73**
Enerji xərcləri	35,713	215	8,880	–	**44,808**
İstifadə edilən xammal və materiallar	2,827	391	1,475	–	**4,693**
Təmir və texniki xidmət xərcləri	1,232	86	2,295	–	**3,613**
Təlim, təhsil və biznes inkişafı xərcləri	–	179	–	–	**179**
İqtisadi sanksiyalar və digər cərimələr	259	10,752	1,213	–	**12,224**
Təhlükəsizlik xərcləri	3,633	180	9	–	**3,822**
Yanacaq xərcləri	1,543	–	571	–	**2,114**
Mənfəət vergisindən başqa vergilər	4,295	451	1,964	–	**6,710**
Digər ehtiyatlarda və öhdəliklərdə dəyişikliklər	7	2,445	–	–	**2,452**
Bank və yığım xərcləri	130	1,988	372	–	**2,490**
İşgüzar səfərlərlə bağlı xərclər	307	291	137	–	**735**
İcarə xərcləri	181	177	913	–	**1,271**
Kommunikasiya xərcləri	36	245	342	–	**623**
Sığorta xərcləri	1,036	221	1,093	–	**2,350**
Əsas vəsaitlərin silinməsindən zərər	245	2	10	–	**257**
Digər xərclər	368	5,402	51	–	**5,821**
	85,727	**31,216**	**66,737**	**567,416**	**751,096**

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

19. Xərclər (davamı)

2016	Satışların maya dəyəri	İnzibati xərclər	Satış və paylama xərcləri	Digər əməliyyat xərcləri	Cəmi
Əsas vəsaitlərin dəyərsizləşməsi	–	–	–	543,212	**543,212**
Qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşməsi	–	–	–	70	**70**
Əmək haqqı, maaş və sosial müdafiə xərcləri	29,148	6,386	44,183	–	**79,717**
Əsas vəsaitlərin köhnəlməsi	10,653	1,905	6,342	–	**18,900**
Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası	–	105	–	–	**105**
Enerji xərcləri	26,732	49	6,860	–	**33,641**
İstifadə edilən xammal və materiallar	6,704	144	3,729	–	**10,577**
Təmir və texniki xidmət xərcləri	290	135	3,213	–	**3,638**
Təlim, təhsil və biznes inkişafı xərcləri	–	7,107	–	–	**7,107**
İqtisadi sanksiyalar və digər cərimələr	61	–	1,458	–	**1,519**
Təhlükəsizlik xərcləri	3,536	199	41	–	**3,776**
Yanacaq xərcləri	1,622	–	594	–	**2,216**
Mənfəət vergisindən başqa vergilər	3,511	222	1,397	–	**5,130**
Digər ehtiyatlarda və öhdəliklərdə dəyişikliklər	–	185	–	–	**185**
Ticarət və digər debitor borclarının dəyərsizləşməsi	–	–	16,568	–	**16,568**
Bank və yığım xərcləri	227	1,579	426	–	**2,232**
İşgüzar səfərlərlə bağlı xərclər	193	213	120	–	**526**
İcarə xərcləri	108	840	787	–	**1,735**
Kommunikasiya xərcləri	55	253	350	–	**658**
Sığorta xərcləri	214	561	115	–	**890**
Digər xərclər	1,524	–	3,755	–	**5,279**
	84,578	**19,883**	**89,938**	**543,282**	**737,681**

2017-ci il ərzində Qrup Azərbaycan manatının xarici valyutalara qarşı məzənnəsinin dəyişməsindən 3,129 AZN məbləğində zərərə (2016-cı il: 39,800 AZN məbləğində məzənnə fərqindən zərər) məruz qalmışdır (23-cü Qeydə bax).

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

20. Digər gəlir

Digər gəlir aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	31 dekabr 2017-ci il tarixində başa çatan il	31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il
KFW-dən ayrılmış qrantlar	7,242	–
Əvvəlki illərdə silinmiş debitor borclarının qaytarılması	33,770	–
Debitor borcları üzrə əvvəlki illərdə yaradılmış ehtiyatın azaldılmasından gəlir	7,881	–
Avanslar üzrə yaradılmış ehtiyatın azaldılmasından gəlir	555	–
Məhkəmə işləri və istifadə olunmamış məzuniyyət üzrə ehtiyatların geri qaytarılmasından gəlir	–	2,691
Balaxanı Sosial İnkişaf Fondundan investisiya	–	1,947
Vergi borclarının silinməsindən yaranan gəlir	21,328	–
Digər	13,090	1,202
Cəmi digər gəlir	**83,866**	**5,840**

21. Mənfəət vergisi

Mənfəət vergisi xərci aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	31 dekabr 2017-ci il tarixində başa çatan il	31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il
Cari mənfəət vergisi xərci	(296)	(127)
Təxirə salınmış vergidə dəyişiklik	134	(150)
İl üzrə mənfəət vergisi xərci	**(162)**	**(277)**

MHBS və qüvvədə olan yerli vergi qanunvericiliyi arasındakı fərqlər maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün aktivlərin və öhdəliklərin balans dəyəri və onların vergi əsasları arasındakı müvəqqəti fərqlərə səbəb olmuşdur:

	31 dekabr 2015-ci il	Konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatda	31 dekabr 2016-cı il	Konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatda	31 dekabr 2017-ci il
Çıxılan müvəqqəti fərqlər					
Əsas vəsaitlər	395	(52)	343	350	693
Ticarət və digər kreditor borcları	149	68	217	(220)	(3)
Mal material ehtiyatları	135	(121)	14	4	18
Ehtiyatlar	49	(45)	4	1	5
Digər	1	–	1	(1)	–
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivi	**729**	**(150)**	**579**	**134**	**713**

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

21. Mənfəət vergisi (davamı)

31 dekabr 2017-ci il tarixində gələcək dövrə köçürülmüş zərərlər və digər müvəqqəti fərqlərdən uçota alınmamış təxirə salınmış vergi aktivinin ümumi qalığı, 1,080,566 AZN (31 dekabr 2016-cı il üzrə: 1,044,314 AZN) təşkil etmişdir.

31 dekabr 2017-ci və 31 dekabr 2016-cı il tarixlərində başa çatmış illər üzrə vergi xərcləri və Qrupun yerli vergi dərəcəsinə vurulmuş uçot mənfəətinin/(xərcinin) nəticələri arasında üzləşdirmə aşağıda təqdim edilir:

	2017	2016
Vergidən əvvəl zərər	**(508,188)**	**(612,644)**
20 faiz vergi dərəcəsi ilə nəzəri vergi xərci	**101,638**	**122,529**
Çıxılmayan xərclər	(125)	(1,115)
Uçota alınmamış təxirə salınmış vergi aktivində artım	(101,675)	(121,691)
İl üzrə mənfəət vergisi xərci	**(162)**	**(277)**

Qrup konsolidasiya edilmiş vergi bəyannaməsini təqdim etmir. Qrupun cari strukturu baxımından Qrupun ayrı-ayrı müəssisələrinin vergi zərərləri və cari vergi aktivləri Qrupun digər müəssisələrinin cari vergi öhdəlikləri və vergiyə cəlb olunan mənfəəti ilə əvəzləşdirilə bilməz. Bu səbəbdən təxirə salınmış vergi aktivi və öhdəlikləri yalnız vergiyə cəlb olunan eyni müəssisəyə aid olduqda qarşılıqlı şəkildə əvəzləşdirilir.

Qrupun bir neçə törəmə müəssisəsinin vergi zərərləri var. Azərbaycan Respublikasının vergi qanunverciliyinə uyğun olaraq onlar gələcək beş illik dövrə keçirilə bilər. Lakin, bu zərərlər zərər tarixçəsi olan törəmə müəssisələrə aid olduğundan təxirə salınmış vergi aktivləri tanınmamışdır, çünki bu zərərlər Qrup daxilində vergi tutulan mənfəətin əvəzləşdirilməsi üçün istifadə oluna bilməzlər. Qrup qiymətləndirməni apararaq belə nəticəyə gəldi ki, zərərlə çalışan törəmə müəssisələrinin qalıqları üzrə təxirə salınmış vergi aktivlərinin yaxın gələcəkdə bərpa olunması mümkün deyil. Bu səbəbdən Qrup bu müəssisələr üzrə təxirə salınmış vergi aktivi üzrə tam ehtiyatı tanımışdır.

22. Əhəmiyyətli nağdsız investisiya və maliyyələşdirmə fəaliyyəti

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinin istifadəsini tələb etməyən və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında konsolidasiya edilmiş hesabatdan çıxarılmış investisiya və maliyyələşdirmə əməliyyatları aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	2017	2016
Dövlət tərəfindən maliyyələşdirilmiş tikinti işləri	324,121	190,127
Maliyyə Nazirliyi tərəfindən Qrupun kreditlərinin ödənilməsi	235,657	43,835
KfW-dən alınmış qrant	165	–
Qrupa Dövlət tərəfindən əvəzsiz verilmiş əsas vəsaitlər (5-ci Qeyd)	7,389	831

9-cu Qeyddə göstərildiyi kimi Qrupun Dövlət Xəzinədarlığındakı hesabı Qrupun tikinti fəaliyyətinin Dövlət tərəfindən maliyyələşdirilməsi ilə məhdudlaşır. 31 dekabr 2017-ci və 2016-cı il tarixlərində başa çatan illər ərzində Qrupun tikinti fəaliyyətinin ödənilməsi üçün Dövlət tərəfindən ayrılmış vəsaitlərin cəmi məbləği, müvafiq olaraq 324,121 AZN və 190,127 AZN təşkil etmişdir.

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

23. Şərti öhdəliklər, təəhhüdlər və əməliyyat riskləri

Əməliyyat mühiti

Qrupun əməliyyatları Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilir. Yeni inkişaf edən bazar iqtisadiyyatı olan Azərbaycan Respublikasında hal-hazırda daha yetkin bazar iqtisadiyyatına xas olan inkişaf etmiş biznes və tənzimləyici infrastruktur yoxdur.

Azərbaycan iqtisadi islahatları aparmağa və hüquqi, vergi və nizamlayıcı infrastrukturu təkmilləşdirməyə davam edir. Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək sabitliyi önəmli dərəcədə islahat və dəyişikliklərdən, eləcə də hökumətin gördüyü iqtisadi, maliyyə və monetar tədbirlərinin effektivliyindən asılıdır.

2014-cü ilin iyun ayının ortalarından etibarən neftin qiymətində qəfil enmə müşahidə olunmağa başladı və bu birbaşa neft istehsal edən ölkələrə, eləcə də Azərbaycana öz təsirini göstərdi. Qeyd olunan hadisələr də öz növbəsində neft sahəsindəki gəlirlərin və dolayısı ilə illik büdcə gəlirlərinin azalması, neft istehsalatının aşağı enməsi və bu sahədə aparılan əməliyyatların dayandırılması ilə nəticələndi.

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı beynəlxalq valyuta bazarında rəqabət qabiliyyətini qoruyub saxlamaq məqsədilə, valyuta siyasətini dəyişərək 21 Fevral 2015-ci il tarixli mətbuat bəyanatı ilə Azərbaycan manatının dəyərinin ABŞ dollarına nisbətdə 34% və 21 Dekabr 2015-ci il tarixli mətbuat bəyanatı ilə 48% endirilməsi haqqında qərarını açıqladı. Manatın ABŞ dollarına münasibətdə tədricən dəyərdən düşməsi 2016-cı il ərzində davam etdi və bütövlükdə il üzrə təxminən 23%-ə bərabər oldu.

2017-ci ildə manatın ABŞ dollarına nisbəti tarazlıq nöqtəsində sabit olaraq qalmışdır. Həmin ilin 12 yanvar tarixindən, Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı üzən məzənnə sisteminə sərbəst keçid imkanı üçün kommersiya banklarına tətbiq etdiyi 4% məzənnə dəhlizini ləğv etmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti 6 Dekabr 2016-cı il tarixində "Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələri" haqqında fərman imzaladı. Azərbaycanda davamlı və rəqabət qabiliyyətli qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsi artıq hökümətin iqtisadi siyasətinin əsas istiqamətini təşkil edir. Prezident kənd təsərrüfatı, neft və qaz, istehlak malları, ağır sənaye, turizm və digərləri də daxil olmaqla 12 istiqamət üzrə strateji yol xəritəsini təsdiqlədi.

2017-ci ilin 14 sentyabr tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin iştirakı ilə "Azəri-Çıraq-Günəşli" neft-qaz yataqları blokunun işlənməsi üzrə yeni saziş imzalanmışdır. Saziş "Əsrin müqaviləsi"nin ("Azəri-Çıraq-Günəşli" yataqlar blokunun işlənməsi üzrə PSA sazişi) müddətinin 2050-ci ilə qədər uzadılmasını nəzərdə tutur. Yeni müqaviləyə əsasən, SOCAR-ın payı 11.6 %-dən 25 %-dək artırılmışdır.

Neft istehsal edən ölkələrdə baş verən siyasi və iqtisadi proseslər nəticəsində 2017-ci il ərzində neftin qiymətində ötən ilin sonuna olan nisbətdə təxminən 25% artım müşahidə olunmuşdur.

Neft qiymətlərində əhəmiyyətli dəyişkənlik neft və enerji sektorunun maliyyə və likvidlik mövqelərinə əhəmiyyətli dərəcədə təsirini göstərir, bu isə öz növbəsində həmin sahələrə kreditlərin ayrılmasındakı çətinliklərə, həmçinin mövcud borcların ödənilmə qabiliyyətinin aşağı enməsinə gətirib çıxara bilər. Müəssisələrin əməliyyat şəraitinin zəifləməsi rəhbərliyin pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı proqnozlarına, maliyyə və qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi üzrə qiymətləndirmə proseslərinə mənfi təsir göstərəcəyi də ehtimal olunur. Mümkün əldə edilə bilən məlumatlar əsasında rəhbərlik dəyərsizləşmə üzrə qiymətləndirmələrində gələcək dövrün pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı yenilənmiş təxminlərdən istifadə etmişdir.

İqtisadi artım, kapitalı əldə etmək imkanı və kapitalın dəyəri ilə bağlı Qrupun gələcək nəticələrinə, maliyyə vəziyyətinə və biznes perspektivlərinə hazırda müəyyən edilə bilməyən şəkildə mənfi təsir göstərə bilən qeyri-müəyyənliklər mövcuddur.

Azərbaycan hökuməti cari iqtisadi çətinliklərə cavab olaraq islahatları sürətləndirmək və əsasən bank sistemini dəstəkləmək planlarını bəyan etmişdir. Qrupun rəhbərliyi cari şəraitdə baş verən bu cür

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

23. Şərti öhdəliklər, tələhhüdlər və əməliyyat riskləri (davamı)

Əməliyyat mühiti (davamı)

dəyişiklikləri izləyir və Qrupun yaxın gələcəkdə fəaliyyətinin davamlılığı və inkişafını dəstəkləmək üçün lazım hesab etdiyi ehtiyat tədbirləri görməkdədir.

Rəhbərlik inanır ki, hal-hazırda Qrupun fəaliyyətinin sabitliyini təmin etmək üçün bütün münasib tədbirlər görülür. Buna baxmayaraq, yuxarıda təsvir edilmiş sahələrdə vəziyyətin gözlənilməz dərəcədə pisləşməsi Qrupun nəticələri və maliyyə vəziyyətinə hazırda dəqiq müəyyən ediləbilməyən mənfi təsir göstərə bilər.

Təqdim olunan maliyyə hesabatlarına həmin qeyri-müəyyənliklərin gələcək aydınlaşdırılması nəticəsində meydana çıxacaq düzəlişlər daxil deyildir. Belə düzəlişlər mövcud olduğu halda hesabata daxil ediləcəkdir.

Məhkəmə işləri

Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyət gedişində Qrupa qarşı iddialar irəli sürülür. Qrupun rəhbərliyi öz təxminlərinə və daxili peşəkarların məsləhətlərinə əsasən hesab edir ki, bu iddialarla bağlı müvafiq olaraq konsolidasiya edilmiş hazırkı maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün yaradılmış ehtiyatlardan başqa heç bir əhəmiyyətli zərər olmayacaqdır.

Vergi qanunvericiliyi

Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərhlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Qrupun əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq edilən bu cür qanunvericiliyə dair Rəhbərliyin şərhlərinə müvafiq səlahiyyətli orqanlar tərəfindən etiraz edilə bilər. Vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilindən çox olmayan fəaliyyəti yoxlanıla bilər. Xüsusi hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

Qrupun rəhbərliyi hesab edir ki, onun tərəfindən müvafiq qanunvericiliyin şərhi düzgündür və vergi, xarici valyuta və gömrüklə bağlı Qrupun mövqeləri qorunacaqdır və Qrupun potensial vergi öhdəlikləri hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında qeydə alınmış məbləğlərdən artıq olmayacaqdır.

Ətraf mühitin mühafizəsi ilə bağlı məsələlər

Hazırda Azərbaycan Respublikasında ətraf mühitin mühafizəsi haqqında qanunvericilik təkmilləşdirilir və ona əməl olunması ilə bağlı hökumət orqanlarının mövqeyinə yenidən baxılır. Qrup ətraf mühitin mühafizəsi ilə bağlı öhdəliklərini mütəmadi olaraq qiymətləndirir. Öhdəliklər müəyyən edildikcə dərhal uçota alınır. Mövcud qanunvericiliyin və normativ aktların dəyişməsi nəticəsində yarana bilən, eləcə də məhkəmə praktikası nəticəsində kifayət qədər dəqiqliklə qiymətləndirilə bilməyən potensial öhdəliklər əhəmiyyətli ola bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, ətraf mühitin mühafizəsi haqqında qüvvədə olan qanunvericiliyə əməl olunması üzrə mövcud nəzarət sistemi şəraitində ətraf mühitə zərər vurulması ilə bağlı öhdəliklər mövcud deyil.

24. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr

31 dekabr 2017-ci il tarixindən sonra baş vermiş əhəmiyyətli hadisələr aşağıdakı kimi olmuşdur:

- Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 22 yanvar 2018-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Qrupa cari infrastruktur layihələrinin tikintisi və su təchizat sisteminin təkmilləşdirilməsi üçün 2018-ci ilin dövlət büdcəsində investisiya məqsədilə 184,720 AZN məbləğində vəsait nəzərdə tutulmuşdur.
- 2018-ci il I rübün sonuna "Məcburi dövlət sosial sığorta sahəsində borcların tənzimlənməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanuna əsasən Qrupun Məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə 2006-cı ilin 1 yanvar tarixinədək yaranmış və 2018-ci ilin 1 aprel tarixinədək ödənilməmiş və maliyyə sanksiyaları (hesablanmış peniya) üzrə 2015-ci ilin 1 yanvar tarixinədək yaranmış və 2018-ci ilin 1 aprel tarixinədək ödənilməmiş 16,595 AZN məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə borcları silinib.